

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Д. ШМИГАЛЬ

« »

2021 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про службу в органах місцевого самоврядування» (нова редакція)

Цей Закон визначає принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної служби в органах місцевого самоврядування, яка функціонує в інтересах територіальних громад, а також умови та порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Служба в органах місцевого самоврядування

1. Служба в органах місцевого самоврядування – це публічна, професійна діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, щодо забезпечення реалізації територіальними громадами права на місцеве самоврядування та здійснення окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом.

2. Службу в органах місцевого самоврядування проходять посадові особи місцевого самоврядування, до них відносяться виборні посадові особи місцевого самоврядування та службовці місцевого самоврядування.

Стаття 2. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) безпосередній керівник – найближчий керівник, якому прямо підпорядкований службовець місцевого самоврядування;

2) вища посада – це посада, що відноситься до вищої підкатегорії посад в органі місцевого самоврядування;

3) виборна посадова особа місцевого самоврядування (далі – виборна посадова особа) – громадянин України, який обраний на місцевих виборах територіальною громадою, обраний або затверджений відповідною радою на посаду в органі місцевого самоврядування, на строк повноважень відповідної ради, працює в раді на постійній основі, одержує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету та виконує повноваження місцевого самоврядування передбачені Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”;

4) дисциплінарне провадження – сукупність процедурних дій спрямованих на виявлення наявності чи відсутності в діях (бездіяльності) службовця місцевого самоврядування дисциплінарного проступку, обставин його вчинення та прийняття рішення про накладення відповідного дисциплінарного стягнення або закриття справи;

5) керівник служби в органі місцевого самоврядування (далі – керівник служби) – посадова особа місцевого самоврядування, яка наділена повноваженнями з управління службою та організації роботи інших працівників у цьому органі відповідно до цього Закону;

6) нижча посада – це посада, що належить до нижчої підкатегорії посад в органі місцевого самоврядування;

7) посада в органі місцевого самоврядування – визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця органу місцевого самоврядування з установленими відповідно до законодавства посадовими обов'язками;

8) професійна компетентність – здатність особи у межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, вміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку;

9) професійне навчання – набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації службовця місцевого самоврядування для його професійної діяльності;

10) рівнозначна посада – посада в органі місцевого самоврядування, щодо якої встановлені однакові вимоги до професійної компетентності кандидатів на її зайняття, та яка належить до однієї підкатегорії посад в органі місцевого самоврядування;

11) службовець місцевого самоврядування – громадянин України, який займає посаду в органі місцевого самоврядування, одержує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету та виконує встановлені для цієї посади обов'язки, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій місцевого самоврядування, зокрема щодо:

а) підготовки проектів актів органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, організацію виконання таких актів та контролю за їх виконанням;

б) надання адміністративних послуг;

в) управління комунальним майном, майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст;

г) управління персоналом в органах місцевого самоврядування;

г) здійснення інших функцій і повноважень місцевого самоврядування, визначених законом.

2. Терміни “виконавчий апарат районної, обласної ради”, “виконавчі органи сільської, селищної, міської, районної у місті ради”, “органи місцевого самоврядування”, “посадова особа місцевого самоврядування” у цьому Законі вживаються у значеннях, наведених у Законі України “Про місцеве самоврядування в Україні”.

3. Терміни “близькі особи”, “конфлікт інтересів”, “пряме підпорядкування”, “спеціальна перевірка”, “правопорушення, пов’язане з корупцією”, “приватний інтерес”, “потенційний конфлікт інтересів”, “реальний конфлікт інтересів” та інші терміни у сфері запобігання корупції, у цьому Законі вживаються у значеннях, наведених у Законі України “Про запобігання корупції”.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають у зв’язку із вступом громадян України на службу в органи місцевого самоврядування, її проходженням та припиненням, визначає правовий статус службовців місцевого самоврядування, а також особливості служби виборних посадових осіб місцевого самоврядування та патронатної служби.

2. Дія цього Закону не поширюється на:

- 1) депутатів місцевих рад, крім тих які є посадовими особами місцевого самоврядування та працюють в раді на постійній основі;
- 2) працівників, які виконують функції із забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування;
- 3) працівників комунальних підприємств, установ або організацій, що засновані радою та належать до сфери їх управління.

Стаття 4. Принципи служби в органах місцевого самоврядування

1. Служба в органах місцевого самоврядування здійснюється з дотриманням таких принципів:

- 1) верховенства права – забезпечення пріоритету прав і свобод людини та громадянина відповідно до Конституції України, що визначають зміст та спрямованість діяльності під час здійснення функцій і повноважень місцевого самоврядування;
- 2) законності – обов’язок діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;
- 3) патріотизму – відданість та вірне служіння Українському народові;
- 4) служіння територіальним громадам – спрямованість діяльності на реалізацію та захист права територіальних громад на місцеве самоврядування, забезпечення їх законних інтересів визначених Конституцією та законами України;

- 5) поєднання місцевих і державних інтересів – обов'язок службовця місцевого самоврядування під час виконання своїх посадових обов'язків враховувати засади державної політики у відповідній галузі (сфері);
- 6) добросердечності – спрямованість дій на захист публічних інтересів та відмова від превалювання приватного інтересу під час здійснення своїх посадових обов'язків;
- 7) ефективності – раціональне і результативне використання ресурсів для здійснення функцій і повноважень місцевого самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом;
- 8) рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування – заборона всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на службу в органи місцевого самоврядування та її проходження;
- 9) професіоналізму – компетентне, об'єктивне і неупереджене виконання посадових обов'язків, постійне підвищення рівня професійної компетентності;
- 10) політичної неупередженості – недопущення впливу політичних поглядів на дії та рішення, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, демонстрації власних політичних поглядів під час виконання посадових обов'язків;
- 11) прозорості – системне інформування про діяльність посадових осіб місцевого самоврядування, крім випадків, визначених Конституцією та законами України, гарантування доступу кожного в обсягах та порядку, визначених законом, до інформації про діяльність посадових осіб місцевого самоврядування;
- 12) відкритості – залучення громадськості, у тому числі шляхом проведення публічних консультацій, до обговорення питань щодо розроблення, прийняття та виконання актів органів місцевого самоврядування, реалізації інших повноважень органів місцевого самоврядування;
- 13) стабільності – призначення службовців місцевого самоврядування безстроково, крім випадків, визначених законом, незалежність персонального складу службовців місцевого самоврядування від зміни керівників служби або керівника виконавчого органу місцевого самоврядування;
- 14) самостійності управління службою в органах місцевого самоврядування – невтручання органів державної влади чи їх посадових осіб у здійснення органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами своїх повноважень з управління службою в органах місцевого самоврядування;
- 15) відповідальності – персональна юридична відповідальність за неналежне виконання та невиконання посадових обов'язків.

Стаття 5. Правове регулювання служби в органах місцевого самоврядування

1. Правове регулювання служби в органах місцевого самоврядування здійснюється Конституцією України, цим та законами України, міжнародними

договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актами органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

2. Дія норм законодавства про працю поширюється на службовців місцевого самоврядування у частині відносин, не врегульованих цим Законом.

Стаття 6. Посади в органах місцевого самоврядування

1. До посад в органах місцевого самоврядування належать:

1) посади службовців місцевого самоврядування, на які особи призначаються на підставі конкурсної процедури або за іншою процедурою, передбаченою цим Законом, наділені повноваженнями щодо виконання завдань і функцій місцевого самоврядування;

2) виборні посади, на які особи обираються на місцевих виборах або обираються відповідною радою з числа депутатів цієї ради або затверджуються відповідною радою за пропозицією сільського, селищного, міського голови, наділені Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” повноваженнями щодо виконання завдань і функцій місцевого самоврядування;

3) посади працівників патронатної служби, на які особи призначаються за поданням голови відповідної ради на строк його повноважень, відповідно до законодавства про працю з урахуванням особливостей передбачених цим Законом з метою забезпечення окремих питань діяльності сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті ради, районної, обласної ради;

4) посади працівників, які виконують функції із забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, визначаються відповідною радою на підставі критеріїв затверджених Кабінетом Міністрів України. На такі посади особи призначаються і звільняються відповідно до законодавства про працю.

Стаття 7. Категорії посад службовців місцевого самоврядування

1. Посади службовців місцевого самоврядування поділяються на категорії залежно від змісту та обсягу повноважень, а також характеру відповідальності, і необхідної для їх виконання професійної компетентності.

2. Установлюються такі категорії посад службовців місцевого самоврядування:

1) категорія “І” – посади:

керуючого справами виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради;

керуючого справами виконавчого апарату районної, обласної ради;

керуючого справами секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради;

керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті ради зі статусом юридичної особи публічного права, їх заступників;

2) категорія “ІІ” – посади:

керівників структурних підрозділів апарату сільської, селищної, міської, районної у місті ради та її виконавчого комітету, їх заступників;

керівників структурних підрозділів відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті ради зі статусом юридичної особи публічного права, їх заступників;

керівників структурних підрозділів виконавчого апарату районної, обласної ради, їх заступників;

керівників структурних підрозділів секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради, їх заступників;

3) категорія “ІІІ” – інші посади службовців місцевого самоврядування, не віднесені до категорій “І” і “ІІ”.

3. Кількість посад службовців місцевого самоврядування категорій “І” і “ІІ” в органі місцевого самоврядування повинна становити не більше третини посад службовців місцевого самоврядування передбачених штатним розписом в органі місцевого самоврядування.

Стаття 8. Підкатегорії посад службовців місцевого самоврядування

1. Категорії посад службовців місцевого самоврядування поділяються на підкатегорії:

1) категорія “І”:

I-1 – посади керуючих справами в органах місцевого самоврядування;

I-2 – посади керівників виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті ради зі статусом юридичної особи публічного права, їх заступників;

2) категорія “ІІ”:

II-1 – посади керівників самостійних структурних підрозділів апарату сільської, селищної, міської, районної у місті ради та її виконавчого комітету, виконавчого апарату районної, обласної ради, виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті ради зі статусом юридичної особи публічного права та їх заступників;

II-2 – керівники структурних підрозділів у складі самостійних структурних підрозділів апарату сільської, селищної, міської, районної у місті ради та її виконавчого комітету, виконавчого апарату районної, обласної ради, виконавчих органів сільської, селищної, міської, районної у місті ради зі статусом юридичної особи публічного права та їх заступників;

3) категорія “ІІІ”:

- III-1 – посади головних спеціалістів в органах місцевого самоврядування;
- III-2 – посади провідних спеціалістів в органах місцевого самоврядування;
- III-3 – посади спеціалістів в органах місцевого самоврядування.

2. Прирівняння посад службовців місцевого самоврядування не вказаних у цій статті до відповідних підкатегорій проводиться Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Розділ II

ПРАВОВИЙ СТАТУС СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 9. Основні права службовця місцевого самоврядування

1. Службовець місцевого самоврядування має право на:

- 1) повагу до своєї особистості, честі та гідності, справедливе і шанобливе ставлення з боку керівників, колег та інших осіб;
- 2) чітке визначення посадових обов'язків;
- 3) належні умови служби та їх матеріально-технічне забезпечення;
- 4) оплату праці залежно від займаної посади, результатів службової діяльності, стажу служби в органах місцевого самоврядування та рангу;
- 5) відпустки, соціальне та пенсійне забезпечення відповідно до закону;
- 6) підвищення рівня професійної компетентності відповідно до потреб органу місцевого самоврядування;
- 7) просування по службі з урахуванням професійної компетентності, результатів службової діяльності та сумлінного виконання своїх посадових обов'язків;
- 8) участь у діяльності професійних спілок, інших громадських об'єднань, крім випадків, визначених законом;
- 9) оскарження в установленому законом порядку рішень про накладення дисциплінарного стягнення, звільнення з посади, а також висновку щодо оцінювання результатів його службової діяльності;
- 10) захист від незаконного переслідування з боку органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у разі повідомлення ним про факти порушення вимог цього Закону;
- 11) отримання за письмовим запитом від органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності необхідної інформації з питань, що належать до його повноважень, у випадках, встановлених законом;
- 12) безперешкодне ознайомлення з документами про проходження ним служби.

2. Службовець місцевого самоврядування також реалізує інші права, визначені у положеннях про виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті ради, районної, обласної ради, у положенні про структурний підрозділ органу місцевого самоврядування та в посадовій інструкції.

Стаття 10. Основні обов'язки службовця місцевого самоврядування

1. Службовець місцевого самоврядування зобов'язаний:

1) дотримуватися Конституції та законів України, діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;

2) дотримуватися принципів служби в органах місцевого самоврядування та правил етичної поведінки;

3) не допускати порушення прав і свобод людини та громадянина;

4) з повагою ставитися до державних символів України та символіки територіальних громад сіл, селищ, міст, районів і областей;

5) обов'язково використовувати під час виконання своїх посадових обов'язків державну мову, не допускати дискримінації державної мови і протидіяти можливим спробам її дискримінації;

6) забезпечувати в межах наданих повноважень ефективне здійснення функцій і повноважень місцевого самоврядування;

7) сумлінно і професійно виконувати свої посадові обов'язки;

8) виконувати рішення органів державної влади та місцевого самоврядування, розпорядження, накази та доручення керівників, видані на підставі та в межах повноважень, передбачених Конституцією та законами України;

9) додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання корупції;

10) постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності та вдосконалювати організацію службової діяльності;

11) дотримуватися вимог щодо збереження інформації з обмеженим доступом;

12) виконувати інші обов'язки, встановлені цим Законом та іншими законодавчими актами.

2. Службовець місцевого самоврядування також реалізує інші обов'язки, визначені у положеннях про виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті ради, районної, обласної ради, у положенні про структурний підрозділ органу місцевого самоврядування та в посадовій інструкції.

Стаття 11. Підпорядкування службовця місцевого самоврядування та виконання ним актів органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, а також доручень керівника

1. Службовець місцевого самоврядування діє у межах повноважень, визначених Конституцією та законами України, і підпорядковується своєму безпосередньому керівникові або особі, яка виконує його обов'язки.

2. Службовець місцевого самоврядування зобов'язаний виконувати акти органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

3. Службовець місцевого самоврядування зобов'язаний виконувати розпорядження (накази), доручення керівника, видані в межах його повноважень, крім випадків, передбачених цією статтею.

Під час виконання своїх обов'язків службовець місцевого самоврядування не зобов'язаний виконувати доручення працівників патронатної служби.

4. Розпорядження (наказ) доручення має містити конкретне завдання, інформацію про його предмет, строк виконання та особу, відповідальну за виконання.

Розпорядження (наказ) має бути письмовим, а доручення може бути письмовим або усним.

5. Якщо службовець місцевого самоврядування отримав розпорядження (наказ) доручення не від безпосереднього керівника, а від керівника вищого рівня, він зобов'язаний невідкладно повідомити про цей факт безпосереднього керівника не пізніше одного робочого дня.

6. Виконання розпорядження (наказу), доручення, які видав керівник, може бути зупинене розпорядженням сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради.

7. Службовець місцевого самоврядування, у разі виникнення у нього сумніву щодо законності виданого керівником розпорядження (наказу), доручення, повинен повідомити про це такого керівника, виклавши свої застереження у письмовій формі із зазначенням положень нормативно-правових актів, які будуть порушені у випадку виконання такого розпорядження (наказу), доручення.

Якщо розпорядження (наказ), доручення буде підтверджено у письмовій формі службовець місцевого самоврядування зобов'язаний виконати це розпорядження (наказ), доручення, повідомивши у письмовій формі про зазначені застереження юридичну службу органу місцевого самоврядування, в якому він працює (за наявності), а також може повідомити керівника служби, сільського, селищного, міського голову, голову районної у місті, районної, обласної ради, відповідну раду. У такому разі службовець місцевого самоврядування звільняється від відповідальності за виконання зазначеного розпорядження (наказу), доручення, якщо його буде визнано незаконним у установленому порядку.

У випадку підтвердження невідповідності законодавству наказу (розпорядження), доручення юридична служба органу місцевого самоврядування готує в установленому порядку висновок та/або пропозиції

щодо правильного застосування законодавства, які направляє відповідному керівнику та повідомляє службовця місцевого самоврядування. В іншому випадку юридична служба письмово інформує зазначених осіб про відповідність законодавству розпорядження (наказу), доручення.

8. Якщо службовець місцевого самоврядування виконав розпорядження (наказ), доручення керівника, визнане у встановленому законом порядку незаконним, і не вчинив дій, передбачених частиною п'ятою цієї статті, він несе відповідальність за своє діяння відповідно до закону.

9. Керівник у разі отримання застереження службовця місцевого самоврядування щодо законності виданого ним розпорядження (наказу), доручення зобов'язаний розглянути таке застереження в одноденний строк.

За результатами розгляду протягом зазначеного строку керівник відміняє, змінює або у письмовій формі підтверджує відповідне розпорядження (наказ), доручення. Виконання відповідного розпорядження (наказу), доручення у той самий строк може бути призупинено у разі необхідності додаткового вивчення питання, зокрема для отримання відповідних висновків та/або пропозицій щодо правильного застосування законодавства юридичною службою органу місцевого самоврядування (за наявності).

У разі не доведення керівником до відома службовця місцевого самоврядування свого рішення щодо отриманих застережень, виданий ним наказ (розпорядження), доручення не підлягає виконанню.

10. За видання керівником та виконання службовцем місцевого самоврядування незаконного розпорядження (наказу) доручення керівник та службовець місцевого самоврядування несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 12. Політична неупередженість службовця місцевого самоврядування

1. Службовець місцевого самоврядування повинен неупереджено виконувати розпорядження, накази, доручення керівника незалежно від партійної належності керівника та своїх політичних переконань.

2. Службовець місцевого самоврядування не має права:

1) під час служби в органах місцевого самоврядування:

а) демонструвати власні політичні погляди та вчиняти інші дії або бездіяльність, що у будь-який спосіб можуть засвідчити його особливе ставлення до політичних партій і негативно вплинути на авторитет органів місцевого самоврядування та держави;

б) вчиняти дії або бездіяльність, що становлять загрозу для конституційного ладу, територіальної цілісності і національної безпеки, для здоров'я та прав і свобод інших людей, інтересів відповідних територіальних громад;

2) бути членом політичної партії, якщо він займає посаду категорії "І". На час служби в органах місцевого самоврядування на посаді категорії "І" особа зупиняє своє членство в політичній партії;

3) бути депутатом сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради, якщо він працює у цьому органі місцевого самоврядування;

4) організовувати чи проводити передвиборну агітацію чи брати в ній участь під час служби в органах місцевого самоврядування, крім випадків його реєстрації кандидатом на пост Президента України, кандидатом у народні депутати України, кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатом у депутати місцевої ради або кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови;

5) заливати, використовуючи своє службове становище, службовців місцевого самоврядування, державних службовців, працівників бюджетної сфери, інших осіб до участі у передвиборній агітації, акціях та заходах, що організовуються політичними партіями;

6) організовувати, проводити і брати участь у агітації та інших діях, що перешкоджають виконанню органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування передбачених законом повноважень з політичних мотивів;

7) у будь-який інший спосіб використовувати своє службове становище в політичних цілях.

3. Керуючий справами виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради, керуючий справами виконавчого апарату районної, обласної ради, керуючий справами секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради не може бути депутатом будь-якої місцевої ради.

4. У разі реєстрації службовця місцевого самоврядування кандидатом на виборах відповідною виборчою комісією, він зобов'язаний в одноденний строк письмово повідомити про це керівника служби.

На період участі у виборчому процесі службовець місцевого самоврядування не може перебувати на робочому місці, виконання посадових обов'язків ним припиняється на підставі розпорядження (наказу) керівника служби.

На службовця місцевого самоврядування, зареєстрованого кандидатом на відповідних виборах, поширяються гарантії діяльності у виборчому процесі кандидатів, що передбачені Виборчим кодексом України.

Такому службовцю місцевого самоврядування надається відпустка без збереження заробітної плати або може надаватись щорічна, додаткова відпустка, на яку він набув право відповідно до закону.

Період участі у виборчому процесі зараховується до стажу роботи службовця місцевого самоврядування, що дає право на щорічну відпустку.

5. Службовець місцевого самоврядування не має права організовувати і брати участь в агітації (крім випадку, передбаченого частиною четвертою цієї статті).

Стаття 13. Захист права на службу в органах місцевого самоврядування

1. У разі порушення наданих цим Законом прав або виникнення перешкод у їх реалізації службовець місцевого самоврядування, який займає посаду категорій “І”, “ІІ” і “ІІІ”, у місячний строк з дня, коли він дізнався або мав дізнатися про це, може подати керівнику служби скаргу із зазначенням фактів порушення його прав або перешкоджання в їх реалізації.

2. Керівник служби на вимогу службовця місцевого самоврядування для перевірки викладених у скарзі фактів витребовує письмові пояснення від особи, яка здійснила дії або бездіяльність чим порушила права службовця місцевого самоврядування або перешкоджання в їх реалізації, та утворює комісію у складі не менше трьох осіб.

До складу комісії включаються представники юридичної служби та служби персоналу, представники відповідного службовця місцевого самоврядування, визначені ним із числа службовців місцевого самоврядування, а в разі наявності виборного органу первинної профспілкової організації – делеговані його рішенням представники з числа службовців місцевого самоврядування.

3. Керівник служби зобов’язаний не пізніше 20 календарних днів з дня отримання скарги надати службовцю місцевого самоврядування обґрунтовану письмову відповідь (рішення).

У разі утворення комісії відповідно до вимог частини другої цієї статті письмова відповідь (рішення) керівника служби має ґрунтуватися на висновку комісії.

4. Службовці місцевого самоврядування мають право оскаржити до суду рішення, дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, що перешкоджають реалізації прав, наданих їм цим Законом.

Розділ III

УПРАВЛІННЯ СЛУЖБОЮ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 14. Державна політика у сфері служби в органах місцевого самоврядування

1. Державна політика у сфері служби в органах місцевого самоврядування здійснюється за такими напрямами:

- 1) законодавче регулювання питань служби в органах місцевого самоврядування;
- 2) організація підготовки та підвищення рівня професійної компетентності службовців місцевого самоврядування;

3) правовий та соціальний захист службовців місцевого самоврядування.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування:

1) розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів з питань служби в органах місцевого самоврядування;

3) забезпечує інформаційно-консультативне та методичне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування;

4) забезпечує формування та функціонування системи професійного навчання посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад;

5) забезпечує формування та функціонування системи професійного навчання депутатів місцевих рад;

6) здійснює інші повноваження передбачені цим Законом.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері служби в органах місцевого самоврядування:

1) здійснює адміністрування Єдиного порталу вакансій публічної служби, вебпорталу управління знаннями у сфері професійного навчання, а також розвиток, впровадження і технічне супроводження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій у сфері, що належить до його компетенції;

2) забезпечує визначення потреб у професійному навчанні посадових осіб місцевого самоврядування та формує пропозиції щодо обсягів державного замовлення;

3) координує навчально-методичне забезпечення професійного навчання посадових осіб місцевого самоврядування;

4) надає методичну допомогу службам управління персоналом;

5) реалізує інші повноваження передбачені цим Законом.

Стаття 15. Керівник служби в органах місцевого самоврядування

1. Повноваження керівника служби в органах місцевого самоврядування здійснюють:

1) у секретаріаті (апараті) Київської, Севастопольської міської ради, в апараті сільської, селищної, міської ради, районної у місті ради, її виконавчих органах, виконавчому апараті районної, обласної ради для категорії "І" – сільський, селищний, міський голова, голова районної у місті ради, голова районної, обласної ради;

2) в апараті сільської, селищної, міської ради, районної у місті ради, її виконавчих органах для категорії "ІІ"- "ІІІ" – керуючий справами виконавчого комітету, крім випадків передбачених пунктом 5 частини першої цієї статті;

3) у секретаріаті (апараті) Київської, Севастопольської міської ради, її виконавчих органах для категорії "ІІ"- "ІІІ" – керуючий справами секретаріату;

4) у виконавчому апараті районної, обласної ради для категорії "ІІ"- "ІІІ" – керуючий справами виконавчого апарату;

5) у виконавчому органі ради, утвореному зі статусом юридичної особи публічного права для категорії "ІІ"- "ІІІ" – керівник виконавчого органу.

Стаття 16. Повноваження керівника служби в органах місцевого самоврядування

1. Повноваження керівника служби в органах місцевого самоврядування:

1) організовує проведення конкурсів на зайняття посад службовців місцевого самоврядування, забезпечує прозорість і об'єктивність таких конкурсів відповідно до вимог цього Закону;

2) приймає та забезпечує оприлюднення розпорядження (наказу) про оголошення конкурсу та умов його проведення;

3) забезпечує планування проходження служби службовцями місцевого самоврядування, планове заміщення посад службовців місцевого самоврядування підготовленими фахівцями згідно з вимогами до професійної компетентності та стимулює їх просування по службі;

4) призначає на посади та звільняє з посад службовців місцевого самоврядування у порядку, визначеному цим Законом;

5) присвоює ранги службовцям місцевого самоврядування;

6) забезпечує організацію підготовки та підвищення рівня професійної компетентності службовців місцевого самоврядування;

7) забезпечує проведення оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування;

8) забезпечує здійснення контролю за дотриманням службової дисципліни службовцями місцевого самоврядування;

9) розглядає скарги на дії або бездіяльність службовців місцевого самоврядування;

10) приймає у межах своїх повноважень рішення про заохочення службовців місцевого самоврядування;

11) приймає рішення про притягнення до дисциплінарної та матеріальної відповідальності службовців місцевого самоврядування;

12) забезпечує створення належних умов служби та їх матеріально-технічне забезпечення;

13) виконує функції роботодавця стосовно працівників органів місцевого самоврядування, які виконують функції із забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування;

14) затверджує посадові інструкції на посади службовців місцевого самоврядування;

15) видає накази (розпорядження) з питань, що належать до його повноважень, і контролює їх виконання;

16) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

2. На час відсутності керівника служби визначеного у пункті 2-4 частини першої статті 15 цього Закону чи неможливості здійснення ним своїх повноважень з інших причин, його повноваження відповідно до розпорядження голови сільської, селищної, міської ради, районної у місті, районної, обласної ради здійснює один із керівників відділу, управління або іншого виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, районної у місті ради, виконавчого апарату районної, обласної ради.

3. На час відсутності керівника служби виконавчого органу з статусом юридичної особи публічного права його повноваження тимчасово виконує уповноважена особа відповідно до положення про виконавчий орган.

Стаття 17. Служба управління персоналом в органі місцевого самоврядування

1. В органі місцевого самоврядування утворюється структурний підрозділ або вводиться посада спеціаліста з питань персоналу (далі – служба управління персоналом).

2. Служба управління персоналом забезпечує здійснення керівником служби своїх повноважень, відповідає за реалізацію державної політики з питань управління персоналом у органі місцевого самоврядування, добір персоналу, планування та організацію заходів з питань підвищення рівня професійної компетентності службовців місцевого самоврядування, документальне оформлення вступу на службу, її проходження та припинення, укладання та розірвання трудових договорів (контрактів) з працівниками патронатної служби та іншими працівниками в органі місцевого самоврядування, а також виконує інші функції, передбачені законодавством.

3. Положення про службу управління персоналом в органі місцевого самоврядування розробляється з урахуванням рекомендованого Положення про службу персоналу в органі місцевого самоврядування, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Положення про службу персоналу в органі місцевого самоврядування затверджується відповідною радою.

Розділ IV

ВСТУП НА СЛУЖБУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Глава 1.

Вступ на службу в органах місцевого самоврядування

Стаття 18. Право на службу в органах місцевого самоврядування

1. Право на службу в органах місцевого самоврядування мають громадяни України, які досягли 18-річного віку та вільно володіють державною мовою.

2. Рівень володіння державною мовою підтверджується відповідно до вимог Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної”.

3. На службу в органи місцевого самоврядування не може вступити особа, яка:

1) досягла 65-річного віку;

2) визнана недієздатною або дієздатність якої обмежено в установленому законом порядку;

3) має судимість за вчинення умисного злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;

4) позбавлена відповідно до рішення суду права обіймати відповідні посади або займатися діяльністю, пов’язаною з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

5) не пройшла спеціальну перевірку або не надала згоду на її проведення у випадках, визначених законом;

6) підпадає під заборону, встановлену Законом України “Про очищення влади”.

4. Під час реалізації громадянами України права на службу в органах місцевого самоврядування не допускаються будь-які форми дискримінації.

Стаття 19. Вимоги до професійної компетентності кандидата на зайняття посади службовця в органі місцевого самоврядування

1. Вимогами до кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування є вимоги до його професійної компетентності, які складаються із загальних та спеціальних вимог.

2. Кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування категорії “І” повинен відповідати таким загальним вимогам:

вища освіта ступеня магістра;

загальний досвід роботи не менше п’яти років, у тому числі досвід роботи в органах місцевого самоврядування на посадах категорій “І” чи “ІІ”, державної служби на посадах категорій “А” чи “Б” або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менш як двох років;

3. Кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування категорії “ІІ” повинен відповідати таким загальним вимогам:

вища освіта ступеня магістра або бакалавра;

досвід роботи в органах місцевого самоврядування, державної служби або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше одного року;

4. Загальною вимогою до кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування категорії “ІІІ” є наявність у нього вищої освіти не нижче ступеня молодшого бакалавра.

5. Спеціальні вимоги до кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування визначаються відповідним керівником служби з урахуванням вимог закону.

Стаття 20. Вступ на службу в органи місцевого самоврядування

1. Вступ на службу в органи місцевого самоврядування здійснюється шляхом призначення громадянина України за результатами конкурсу на посаду службовця місцевого самоврядування, якщо інше не передбачено законом.

2. Особа, яка вперше вступає на службу в органи місцевого самоврядування або призначається на посаду в орган місцевого самоврядування, що представляє іншу територіальну громаду (територіальні громади), набуває статусу службовця місцевого самоврядування з дня складення нею Присяги виборних посадових осіб і службовців місцевого самоврядування (далі – Присяга) у порядку, встановленому статтею 33 цього Закону, а в інших випадках – з дня призначення на посаду.

Глава 2.

Порядок проведення конкурсу на зайняття посад в органі місцевого самоврядування

Стаття 21. Конкурс на зайняття посади службовця місцевого самоврядування

1. З метою добору осіб, здатних професійно виконувати посадові обов’язки, проводиться конкурс на зайняття посади службовця місцевого самоврядування (далі – конкурс) відповідно до Порядку проведення конкурсу на зайняття посад службовців місцевого самоврядування (далі – Порядок проведення конкурсу).

2. Конкурс проводиться:

1) на зайняття вакантної посади службовця місцевого самоврядування;

2) на посаду тимчасово відсутнього службовця місцевого самоврядування, за яким зберігається відповідна посада;

3) на посаду, з якої особу призначена на виборну посаду;

4) на посаду, на якій службовець місцевого самоврядування припиняє службу в органі місцевого самоврядування відповідно до пункту 9 частини першої статті 69 цього Закону.

У випадках, передбачених пунктом 4 цієї частини, конкурс може бути оголошено не раніше ніж за два місяці до настання відповідної події.

3. Порядок проведення конкурсу розробляється з урахуванням Типового порядку проведення конкурсу на зайняття посад службовців місцевого самоврядування, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Порядок проведення конкурсу затверджується відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою.

4. Порядок проведення конкурсу визначає:

- 1) умови проведення конкурсу;
- 2) вимоги щодо оприлюднення оголошення про проведення конкурсу;
- 3) склад, порядок формування та повноваження конкурсної комісії;
- 4) порядок прийняття та розгляду документів для участі в конкурсі;
- 5) порядок проведення тестування, співбесіди, інших видів оцінювання кандидатів на зайняття посад службовців місцевого самоврядування;
- 6) методи оцінювання кандидатів на зайняття посад службовців місцевого самоврядування;
- 7) спосіб взаємодії з кандидатами на зайняття посад службовців місцевого самоврядування;
- 8) форму заяви про участь у конкурсі, резюме та інших документів, які створюються під час проходження конкурсу.

5. У разі реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації органу місцевого самоврядування, зміни структури органу місцевого самоврядування, службовця місцевого самоврядування (за його згодою) може бути призначено шляхом переведення на рівнозначну або нижчу посаду в органі місцевого самоврядування (структурному підрозділі органу місцевого самоврядування), якому передані відповідні функції і повноваження, без проведення конкурсу.

Стаття 22. Оприлюднення оголошення про проведення конкурсу

1. Оголошення разом з інформацією про проведення конкурсу оприлюднюється відповідно до цього Закону і Порядку проведення конкурсу:

- 1) на Єдиному порталі вакансій публічної служби;
- 2) на офіційному вебсайті відповідної сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради, а в разі його відсутності в сільській, селищній, міській, районній у місті ради – на офіційному вебсайті відповідної районної, обласної, міської ради.
2. Рішення про оголошення конкурсу приймає керівник служби.
3. В оголошенні про проведення конкурсу зазначаються:
- 1) найменування і місцезнаходження органу місцевого самоврядування;

- 2) назва посади;
- 3) посадові обов'язки та розташування робочого місця;
- 4) умови оплати праці;
- 5) вимоги до професійної компетентності кандидата на зайняття посади;
- 6) інформація щодо строковості чи безстроковості служби;
- 7) вичерпний перелік документів, необхідних для участі в конкурсі, та строк їх подання;
- 8) дата, місце або спосіб проведення конкурсу;
- 9) прізвище, номер телефону та адреса електронної пошти особи, яка надає додаткову інформацію з питань проведення конкурсу.

4. Строк подання документів для участі в конкурсі не може становити менше 10 та більше 30 календарних днів з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурсу.

Результати конкурсу оприлюднюються не пізніше 45 календарних днів з дня оприлюднення інформації про проведення такого конкурсу.

5. Керівник служби забезпечує оприлюднення розпорядження (наказу) про оголошення конкурсу та умов його проведення не пізніше наступного робочого дня з дня підписання відповідного розпорядження (наказу) на Єдиному порталі вакансій публічної служби, офіційному вебсайті відповідної ради.

6. З метою безперебійного функціонування органу місцевого самоврядування одночасно з прийняттям рішення про оголошення конкурсу керівник служби може прийняти рішення про покладення посадових обов'язків за вакантною посадою на службовця місцевого самоврядування відповідного органу місцевого самоврядування терміном не більше трьох місяців.

Стаття 23. Інформація для участі у конкурсі

1. Кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування подає в установленому порядку до конкурсної комісії заяву про участь у конкурсі та резюме, встановленого зразка, у якому зазначається така інформація:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові, реквізити документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України;
- 2) наявність відповідного ступеня вищої освіти;
- 3) відомості про досвід/стаж роботи, стаж служби в органах місцевого самоврядування (за наявності), досвід роботи на відповідних посадах згідно з вимогами до них, передбаченими статтею 19 цього Закону, та іншими умовами конкурсу;
- 4) у разі проведення конкурсу на посаду категорії "І" - підтвердження подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

Якщо особою, яка бажає взяти участь у конкурсі, незалежно від обставин уже було подано декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, її повторне подання не вимагається.

2. Забороняється вимагати від кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування інформацію, не передбачену частиною першою цієї статті.

3. Кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування може додати до заяви про участь у конкурсі іншу інформацію, крім тієї, що зазначена у частині першій цієї статті цього Закону.

4. Служба персоналу проводить перевірку інформації, що подана кандидатами на зайняття посади службовця місцевого самоврядування, на відповідність встановленим законом вимогам та повідомляє їх про результати такої перевірки.

Кандидати на зайняття посади службовця місцевого самоврядування, документи яких пройшли перевірку, передбачену абзацом першим цієї частини, допускаються до конкурсу.

5. Особа, яка бажає взяти участь у конкурсі, несе персональну відповідальність за достовірність наданої інформації.

Стаття 24. Конкурсна комісія

1. Конкурс проводить конкурсна комісія, утворена керівником служби.

2. Конкурсна комісія утворюється у складі не менше п'яти членів, а у виконавчих органах зі статусом юридичної особи публічного права із загальною чисельністю службовців місцевого самоврядування до десяти осіб – не менше трьох членів.

3. До складу конкурсної комісії можуть включатися службовці місцевого самоврядування, у тому числі з інших органів місцевого самоврядування, заступники сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради, державні службовці, науковці, фахівці, експерти, представники громадських об'єднань, які мають досвід роботи у відповідній сфері, а також представник виборного органу первинної профспілкової організації (за наявності).

Члени конкурсної комісії (крім тих, які працюють в органах місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади) на час засідань конкурсної комісії, а також для здійснення повноважень в інших випадках звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків з відшкодуванням їм середньої заробітної плати за основним місцем роботи та інших витрат, пов'язаних із виконанням обов'язків члена конкурсної комісії, за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету.

4. До складу конкурсної комісії не можуть включатися депутати місцевих рад, народні депутати України, особи, які обіймають посади в керівних органах

політичних партій, їх обласних, міських, районних організаціях і первинних осередках та інших структурних утвореннях, передбачених статутом політичної партії.

5. Засідання конкурсної комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менш як дві третини від загального складу комісії.

6. На засіданні конкурсної комісії не можуть бути присутні депутати відповідної ради, крім випадків, коли такий депутат є виборною посадовою особою місцевого самоврядування або кандидатом на зайняття посади службовця місцевого самоврядування.

7. Орган місцевого самоврядування забезпечує відеофіксацію та за можливості відеотрансляцію конкурсного відбору з подальшим оприлюдненням на своєму вебсайті відеозапису впродовж одного робочого дня з дня його проведення.

8. Під час засідання конкурсної комісії її члени:

1) вивчають результати перевірки документів кандидатів на зайняття посад службовців місцевого самоврядування;

2) проводять відбір кандидатів з використанням видів оцінювання відповідно до Порядку проведення конкурсу;

3) проводять співбесіду з кандидатами на зайняття посад з урахуванням результатів тестування для уточнення їхньої професійної компетентності;

4) особисто оцінюють рівень професійної компетентності кандидатів та визначають їх загальний рейтинг.

9. Конкурсна комісія за результатами проведення конкурсу складає загальний рейтинг кандидатів.

10. Рішення конкурсної комісії вважається прийнятым, якщо за нього проголосувала більшість від її загального складу.

Стаття 25. Порядок проведення конкурсу

1. Кандидати на зайняття посади службовця місцевого самоврядування, документи яких пройшли перевірку, передбачену статтею 23 цього Закону, проходять тестування відповідно до Порядку проведення конкурсу.

2. Кандидати на зайняття посади службовця місцевого самоврядування, які пройшли тестування, передбачене частиною першою цієї статті, проходять співбесіду та/або інші види оцінювання відповідно до Порядку проведення конкурсу.

3. У разі подання заяви про участь у конкурсі лише одним кандидатом на зайняття посади службовця місцевого самоврядування конкурс проводиться у встановленому цим Законом порядку, за результатами якого приймається рішення про призначення особи на посаду службовця місцевого самоврядування або про відмову в такому призначенні.

Стаття 26. Оформлення та оприлюднення результатів конкурсу

1. Рішення конкурсної комісії оформляється протоколом, який підписується присутніми на її засіданні членами комісії не пізніше трьох календарних днів після проведення засідання.

Протокол конкурсної комісії зберігається протягом двох років.

2. Результатами конкурсу є визначений переможець на зайняття посади службовця місцевого самоврядування, а також другий за результатами конкурсу кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування (за наявності).

Переможцем конкурсу та другим за результатами конкурсу кандидатом на зайняття посади службовця місцевого самоврядування є особи, які за результатами складення загального рейтингу кандидатів зняли відповідно перше та друге місце.

У разі проведення одного конкурсу на декілька посад службовців місцевого самоврядування категорій “ІІ” або “ІІІ” конкурсна комісія визначає переможців конкурсу відповідно до кількості посад, на які проводився конкурс. Наступні за переможцями у рейтингу кандидати, відповідно до кількості посад, на які проводився конкурс, є другими за результатами конкурсу кандидати на зайняття таких посад.

3. Інформація про результати конкурсу або відсутність переможця конкурсу оприлюднюється в порядку, передбаченому частиною першою статті 22 цього Закону, не пізніше наступного робочого дня після підписання протоколу засідання конкурсної комісії, але не пізніше 45 календарних днів з дня оприлюднення оголошення про проведення такого конкурсу.

4. Витяг з протоколу засідання конкурсної комісії є складовою особової справи службовця місцевого самоврядування, якого призначено на посаду за результатами конкурсу.

5. Кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування має право оскаржити рішення конкурсної комісії до суду у строк, визначений законом.

Стаття 27. Відкладене право другого за результатами конкурсу кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування

1. Другий за результатами конкурсу кандидат на зайняття посади службовця місцевого самоврядування має право на призначення на посаду без конкурсу протягом одного року з дня проведення конкурсу, якщо посада стане вакантною, а також у разі, якщо переможець конкурсу відмовився від зайняття посади або йому відмовлено у призначенні на посаду за результатами спеціальної перевірки.

2. Не пізніш як на другий день з дня, коли відповідна посада стала вакантною, про це повідомляється другий за результатами конкурсу кандидат на її зайняття.

3. Відкладене право також реалізується якщо особа, яка призначена за результатами конкурсу, тимчасово відсутня на посаді у зв'язку з:

наданням відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного (шестирічного) віку;

призовом на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийняттям на військову службу за контрактом, зокрема шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду;

направленням на навчання з відривом від служби в органах місцевого самоврядування за рішенням відповідної ради.

4. У разі проведення одного конкурсу на декілька посад службовців місцевого самоврядування категорії “І”, “ІІ” або “ІІІ” відкладене право другого за результатами конкурсу кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування категорії “І”, “ІІ” або “ІІІ” першочергово реалізується тією особою, рейтинг якої є вищим.

Стаття 28. Порядок призначення на посаду службовця місцевого самоврядування

1. На посаду службовця місцевого самоврядування призначається переможець конкурсу.

Особа, визначена переможцем конкурсу, не пізніше ніж через 14 календарних днів з дня оприлюднення результатів конкурсу, в порядку, передбаченому частиною першою статті 22 цього Закону, подає до органу місцевого самоврядування заяву про призначення та необхідні для цього документи, зокрема, які підтверджують інформацію, зазначену в частині першій статті 23 цього Закону, а також документ, що засвідчує рівень володіння державною мовою. У разі неподання зазначених документів вона вважається такою, що відмовилася від зайняття посади службовця місцевого самоврядування.

Перед призначенням на посаду службовця місцевого самоврядування подається декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, якщо така декларація не подавалася раніше.

У разі переведення службовця місцевого самоврядування на іншу посаду службовця місцевого самоврядування декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не подається.

2. Рішення про призначення на посаду службовця місцевого самоврядування:

1) категорії “І” приймається сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті, районної, обласної ради;

2) категорій “ІІ” і “ІІІ” приймається керівником служби.

3. Рішення про призначення на посаду службовця місцевого самоврядування приймається не пізніше п'яти календарних днів з дня надходження результатів спеціальної перевірки у випадку та порядку, передбачених законодавством у сфері запобігання корупції.

4. Рішення про призначення або про відмову у призначенні на посаду службовця місцевого самоврядування приймається за результатами спеціальної перевірки відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та за результатами перевірки відповідно до Закону України “Про очищення влади” у випадках, встановлених цими законами.

Стаття 29. Обмеження щодо призначення на посаду

1. На службовців місцевого самоврядування поширюються обмеження щодо призначення на посаду, передбачені Законом України “Про запобігання корупції”.

Стаття 30. Акт про призначення на посаду

1. В акті про призначення на посаду зазначаються:

1) прізвище, ім’я, по батькові (за наявності) особи, яка призначається на посаду;

2) повна назва посади, на яку призначається особа;

3) дата, з якої особа призначена на посаду;

4) умови оплати праці.

2. Акт про призначення на посаду може також передбачати:

1) строк перебування на посаді (у разі строкового призначення);

2) встановлення випробування та його строк (у разі встановлення випробування);

3) зобов’язання сприяти службовцю місцевого самоврядування в підвищенні рівня професійної компетентності.

3. Копія акта про призначення на посаду видається службовцю місцевого самоврядування, ще одна копія зберігається в його особовій справі.

4. Акт про призначення на посаду приймається відповідно у вигляді розпорядження (наказу).

Стаття 31. Строкове призначення

1. Службовець місцевого самоврядування призначається на посаду безстроково, крім випадків, визначених законом.

2. Строк перебування на посаді службовця місцевого самоврядування встановлюється у разі:

1) заміщення посади на період відсутності службовця місцевого самоврядування, за яким відповідно до закону зберігається посада;

2) призначення особи, яка досягла 65-річного віку, на посаду в органі місцевого самоврядування – на один рік з правом повторного призначення без обов'язкового проведення конкурсу щорічно, але не більш як до досягнення таким службовцем місцевого самоврядування 70-річного віку;

3) зайняття посади службовця місцевого самоврядування, який проходить професійне навчання з відривом від служби в органах місцевого самоврядування за рішенням відповідної ради.

3. Службовець місцевого самоврядування, призначений на посаду на період відсутності службовця місцевого самоврядування, за яким відповідно до закону зберігається посада, у разі припинення служби останнього вважається призначенним на займану ним посаду безстроково.

Стаття 32. Випробування та встановлення відповідності службовця місцевого самоврядування займаній посаді

1. В акті про призначення на посаду керівник служби може встановити випробування із зазначенням його строку з метою перевірки відповідності службовця місцевого самоврядування займаній посаді.

2. При призначенні особи на посаду службовця місцевого самоврядування вперше, встановлення випробування є обов'язковим.

3. Випробування може встановлюватися на строк до шести місяців.

4. У разі незгоди особи із встановленням випробування вона вважається такою, що відмовилася від зайняття посади службовця місцевого самоврядування.

У такому разі застосовується відкладене право другого за результатами конкурсу кандидата на зайняття посади службовця місцевого самоврядування.

5. Якщо службовець місцевого самоврядування протягом строку випробування був відсутній на роботі у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, перебуванням у відпустці або з інших поважних причин, строк випробування продовжується на відповідну кількість днів, протягом яких він фактично не виконував посадові обов'язки.

6. Керівник служби має право звільнити службовця місцевого самоврядування з посади до закінчення строку випробування у разі встановлення його невідповідності займаній посаді на підставі пункту 3 частини першої статті 73 цього Закону. Керівник служби попереджає службовця місцевого самоврядування про звільнення у письмовій формі не пізніше як за сім календарних днів із зазначенням підстав невідповідності займаній посаді.

7. Якщо строк випробування закінчився і службовець місцевого самоврядування не звільнено з посади, він вважається таким, що пройшов випробування.

Стаття 33. Присяга виборних посадових осіб і службовців місцевого самоврядування

1. Особа, яка вперше вступає на службу в органи місцевого самоврядування або призначається на посаду в орган місцевого самоврядування, що представляє іншу територіальну громаду (територіальні громади), складає Присягу такого змісту:

“Усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити територіальній громаді (для посад у виконавчому апараті районної, обласної ради – територіальним громадам району, області) та Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, сумлінно виконувати свої посадові обов’язки”.

2. Особа, яка призначається на посаду службовця місцевого самоврядування, у випадках, зазначених у частині першій цієї статті, виголошує Присягу, підписує її текст із зазначенням дати складення у присутності двох і більше службовців місцевого самоврядування відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті ради, виконавчого апарату районної, обласної ради або структурного підрозділу органу місцевого самоврядування, на посаду в якому її призначено, представників служби управління персоналом.

3. Підписаний текст Присяги є складовою особової справи службовця місцевого самоврядування.

4. Відомості про складення Присяги вносяться до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування в порядку, встановленому Пенсійним фондом України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. На вимогу службовця місцевого самоврядування про складення Присяги службовця місцевого самоврядування робиться запис у трудовій книжці службовця місцевого самоврядування.

4. У разі відмови особи від складення Присяги вона вважається такою, що відмовилася від зaintяття посади службовця місцевого самоврядування, і акт про її призначення на посаду скасовується керівником служби.

У такому разі застосовується відкладене право другого за результатами конкурсу кандидата на зaintяття посади службовця місцевого самоврядування.

5. Порядок складення Присяги виборною посадовою особою місцевого самоврядування визначається статтею 81 цього Закону.

Стаття 34. Особова справа службовця місцевого самоврядування

1. Стосовно кожного службовця місцевого самоврядування ведеться особова справа, складовою якої є особова картка встановленого зразка, в якій зазначаються узагальнені відомості про проходження нею служби, зокрема:

1) прізвище, ім’я, по батькові;

2) дата народження;

- 3) освіта і спеціальність;
- 4) витяг з протоколу конкурсної комісії;
- 4) відомості про відпустки;
- 5) інформація про заохочення;
- 6) інформація про дисциплінарні стягнення;
- 7) інші відомості (займані посади, категорія та підкатегорія посади, ранг службовця місцевого самоврядування, відомості про складення Присяги службовця місцевого самоврядування, професійний розвиток, результативність службової діяльності тощо);
- 8) підстава звільнення з посади служби в органах місцевого самоврядування з посиланням на статтю, частину та пункт цього або іншого закону.

2. Ведення особової справи службовця місцевого самоврядування розпочинається одночасно з його вступом на службу в органи місцевого самоврядування.

3. Ведення та зберігання особових справ службовців місцевого самоврядування здійснюються з урахуванням Типового порядку ведення та зберігання особових справ службовців місцевого самоврядування, затверженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державну політику у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Стаття 35. Кадровий резерв

1. Кадровий резерв формується із кандидатів на посади в орган місцевого самоврядування, які мають відкладене право на зайняття посади в органі місцевого самоврядування, передбачене статтею 27 цього Закону.

2. Протягом одного року з дня зарахування до кадрового резерву кандидат на зайняття посади в органі місцевого самоврядування за рішенням керівника служби може бути призначений на рівнозначну або нижчу посаду в органі місцевого самоврядування з урахуванням його професійної компетентності.

3. Кандидати зараховуються до кадрового резерву терміном на один рік з дня виникнення у особи відкладеного права на зайняття посади в органах місцевого самоврядування.

4. Формування та ведення кадрового резерву здійснюється службою управління персоналом в апараті сільської, селищної, міської, районної у місті ради, виконавчому апараті районної, обласної ради.

5. Порядок формування і організація роботи з кадровим резервом розробляється з урахуванням Типового порядку формування і організації роботи з кадровим резервом, затверженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Порядок формування і організація роботи з кадровим резервом затверджується відповідною радою.

Розділ V

СЛУЖБОВА КАР'ЄРА

Стаття 36. Ранги службовців місцевого самоврядування

1. Ранги службовців місцевого самоврядування є видом спеціальних звань.
2. Встановлюється дев'ять рангів службовців місцевого самоврядування.
3. Присвоюються такі ранги:
  - 1) службовцям місцевого самоврядування, які займають посади категорії "І", – 1, 2, 3 ранг;
  - 2) службовцям місцевого самоврядування, які займають посади категорії "ІІ", – 3, 4, 5, 6 ранг;
  - 3) службовцям місцевого самоврядування, які займають посади категорії "ІІІ", – 6, 7, 8, 9 ранг.
4. Ранги службовцям місцевого самоврядування присвоює керівник служби.
5. Ранги службовцям місцевого самоврядування присвоюються одночасно з їх призначенням на посаду, а в разі встановлення випробування – після закінчення його строку. Службовцю місцевого самоврядування, який вперше призначається на посаду в органі місцевого самоврядування або на посаду більш високої категорії, присвоюється найнижчий ранг у межах відповідної категорії посад, крім випадків, передбачених абзацами другим і третім цієї частини.

У разі призначення на посаду службовця місцевого самоврядування особи, якій присвоєно ранг державного службовця, військове звання, дипломатичний ранг, інше спеціальне звання, такому службовцю присвоюється ранг не нижче його рангу державного службовця або рангу службовця місцевого самоврядування, з яким відповідно до законодавства співвідноситься його військове звання, дипломатичний ранг, інше спеціальне звання.

6. Черговий ранг у межах відповідної категорії посад присвоюється службовцю місцевого самоврядування через кожні три роки з урахуванням оцінювання результатів його службової діяльності.

Протягом року після накладення на службовця місцевого самоврядування дисциплінарного стягнення (крім зауваження), а також у разі отримання ним негативної оцінки результатів службової діяльності черговий ранг такому службовцю не присвоюється. Такі періоди не зараховуються до строку, зазначеного в абзаці першому цієї частини.

7. За особливі досягнення або за виконання особливо відповідальних завдань службовцю місцевого самоврядування може бути достроково присвоєно черговий ранг у межах відповідної категорії посад.

Дострокове присвоєння чергового рангу може здійснюватися не раніше ніж через один рік після присвоєння попереднього рангу.

8. За сумлінну службу службовцю місцевого самоврядування у зв'язку з виходом на пенсію присвоюється черговий ранг, у тому числі поза межами відповідної категорії посад.

9. У разі призначення на посаду нижчої категорії або звільнення з посади за службовцем місцевого самоврядування зберігається раніше присвоєний йому ранг.

10. Службовець місцевого самоврядування може бути позбавлений рангу лише за рішенням суду.

11. В особовій справі службовця місцевого самоврядування робиться запис про присвоєння, зміну та позбавлення рангу службовця місцевого самоврядування.

Відомості про присвоєння, зміну та позбавлення рангу службовця місцевого самоврядування вносяться до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування в порядку, встановленому Пенсійним фондом України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. На вимогу службовця місцевого самоврядування у трудовій книжці службовця місцевого самоврядування робиться запис про присвоєння, зміну та позбавлення рангу службовця місцевого самоврядування.

Стаття 37. Просування по службі службовця місцевого самоврядування

1. Просування службовця місцевого самоврядування по службі здійснюється шляхом:

1) зайняття вищої посади за результатами конкурсу;

2) переведення на вищу посаду відповідно до частини шостої статті 38 цього Закону.

2. Просування передбачене пунктом 2 частини першої цієї статті не здійснюється протягом року після накладення на нього дисциплінарного стягнення (крім зауваження).

Стаття 38. Управління результативністю службової діяльності

1. З метою підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування здійснюється управління результативністю службової діяльності службовців місцевого самоврядування.

2. На основі завдань, покладених на орган місцевого самоврядування, плану його роботи, а також посадових обов'язків службовця місцевого самоврядування встановлюються завдання та показники результативності, ефективності, якості їх виконання на відповідний звітний період. Такі завдання мають відображати роль службовця місцевого самоврядування у досягненні

цілей органу місцевого самоврядування, на які спрямовано діяльність такого службовця місцевого самоврядування, та способи їх досягнення.

Результати службової діяльності службовців місцевого самоврядування щороку підлягають оцінюванню для визначення ступеня досягнення встановлених завдань за показниками результативності, ефективності та якості виконання таких завдань.

3. Оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування, які займають посади категорії “І”, здійснюється сільським, селищним, міським головою, голова районної у місті ради, районної, обласної ради.

Оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування, які займають посади категорій “ІІ” і “ІІІ”, здійснюється його безпосереднім керівником та керівником самостійного структурного підрозділу (за наявності).

Висновок щодо результатів оцінювання службової діяльності затверджується розпорядженням (наказом) керівника служби, з яким ознайомлюють службовця місцевого самоврядування протягом трьох календарних днів.

4. Службовець місцевого самоврядування має право висловити зауваження щодо оцінювання результатів його службової діяльності, які долучаються до його особової справи.

5. За результатами оцінювання службової діяльності службовця місцевого самоврядування йому виставляється негативна, позитивна або відмінна оцінка з її обґрутуванням.

6. Службовці місцевого самоврядування, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності, протягом року з дня затвердження висновку щодо результатів оцінювання їх службової діяльності з відмінною оцінкою можуть бути призначенні (переведені) навищу посаду у тому самому органі місцевого самоврядування або в межах органів місцевого самоврядування, які представляють одну територіальну громаду, в межах займаної категорії посад з урахуванням функціональної спрямованості.

Таке призначення (переведення) здійснюється з урахуванням професійної підготовки та професійних компетентностей службовця місцевого самоврядування та лише за його згодою.

Службовці місцевого самоврядування відповідного органу місцевого самоврядування, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності в поточному році, підлягають преміюванню в одинакових відсотках до розміру посадового окладу в межах фонду преміювання такого органу місцевого самоврядування.

7. Протягом року з дня затвердження висновку щодо результатів оцінювання службової діяльності з негативною оцінкою до такого службовця

місцевого самоврядування не застосовуються заходи заохочення та не присвоюється черговий ранг.

Висновок, що містить негативну оцінку за результатами оцінювання службової діяльності, може бути оскаржений службовцем місцевого самоврядування до суду.

8. Порядок оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування розробляється з урахуванням Типового порядку оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування, затверженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державну політику у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Порядок оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування затверджується відповідною радою.

Стаття 39. Управління професійним розвитком службовців місцевого самоврядування

1. Службовцям місцевого самоврядування створюються умови для їх постійного професійного розвитку шляхом професійного навчання (підготовки, підвищення кваліфікації, стажування, самоосвіти) з урахуванням результатів визначення відповідних потреб.

2. Професійне навчання службовців місцевого самоврядування, зокрема у сфері публічного управління та адміністрування, проводиться за рахунок коштів державного, місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством, через систему професійного навчання в закладах освіти, установах, організаціях незалежно від форми власності, що мають право надавати освітні послуги, у тому числі за кордоном.

3. Керівник служби в межах витрат, передбачених на утримання відповідного органу місцевого самоврядування, забезпечує організацію професійного навчання службовців місцевого самоврядування, у тому числі у встановленому порядку закупівлю послуг, необхідних для забезпечення професійного навчання службовців місцевого самоврядування у закладах освіти, установах, організаціях незалежно від форми власності, що мають право надавати освітні послуги, зокрема за кордоном, а також у фізичних осіб.

4. Професійне навчання службовців місцевого самоврядування проводиться протягом проходження служби, а підвищення кваліфікації відповідно до індивідуальної програми професійного розвитку службовця місцевого самоврядування.

Потреби у професійному навчанні службовця місцевого самоврядування визначаються його безпосереднім керівником разом з таким службовцем місцевого самоврядування, зокрема з урахуванням результатів оцінювання службової діяльності.

5. Керівник служби забезпечує професійне навчання службовців місцевого самоврядування, вперше призначених на посаду в органі місцевого самоврядування, протягом року з дня їх призначення.

6. На строк підвищення кваліфікації за службовцем місцевого самоврядування зберігається його посада та середня заробітна плата.

7. З метою професійного розвитку службовця місцевого самоврядування може проводитися його стажування з відривом від служби строком від одного до шести місяців на іншій посаді в іншому органі місцевого самоврядування або за кордоном відповідно до законодавства.

На строк стажування за службовцем місцевого самоврядування зберігається його посада та середня заробітна плата.

8. Порядок стажування службовців місцевого самоврядування розробляється з урахуванням Типового порядку стажування службовців місцевого самоврядування, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державну політику у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Порядок стажування службовців місцевого самоврядування затверджується відповідною радою.

9. В органах місцевого самоврядування з метою ознайомлення з функціонуванням служби в органі місцевого самоврядування може здійснюватися стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах в органах місцевого самоврядування, строком до шести місяців у порядку, визначеному сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті ради, районної, обласної ради.

Стаття 40. Індивідуальна програма професійного розвитку службовця місцевого самоврядування

1. Службовець місцевого самоврядування разом із службою управління персоналом складає індивідуальну програму професійного розвитку службовця місцевого самоврядування, яку погоджує його безпосередній керівник та затверджує керівник самостійного структурного підрозділу, в якому він працює.

2. Порядок складання індивідуальної програми професійного розвитку службовця місцевого самоврядування розробляється з урахуванням Типового порядку складання індивідуальної програми професійного розвитку службовця місцевого самоврядування, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Порядок складання індивідуальної програми професійного розвитку службовця місцевого самоврядування затверджується відповідною радою.

3. Служба управління персоналом на основі індивідуальних програм професійного розвитку службовців місцевого самоврядування узагальнює їх

потреби у професійному навчанні і вносить керівнику служби пропозиції щодо організації професійного навчання.

Стаття 41. Переведення службовця місцевого самоврядування

1. Службовець місцевого самоврядування з урахуванням його професійної компетентності може бути переведений без обов'язкового проведення конкурсу:

1) на іншу рівнозначну або нижчу вакантну посаду в тому самому органі місцевого самоврядування або в межах органів місцевого самоврядування, які представляють одну територіальну громаду, – за рішенням керівника служби;

2) на рівнозначну або нижчу вакантну посаду в органах місцевого самоврядування, які представляють інші територіальні громади, – за рішенням керівника служби в органі місцевого самоврядування, з якого переводиться службовець місцевого самоврядування, та керівника служби в органі місцевого самоврядування, до якого переводиться службовець місцевого самоврядування.

Службовець місцевого самоврядування може бути переведений без обов'язкового проведення конкурсу на вищу посаду відповідно до частини шостої статті 38 цього Закону.

2. Переведення здійснюється лише за згодою службовця місцевого самоврядування.

3. Переведення не може застосовуватися як вид дисциплінарного покарання.

4. Переведення службовця місцевого самоврядування на посаду державної служби категорії “Б” та “В” може здійснюватися без обов'язкового проведення конкурсу в разі відповідності його професійної компетентності кваліфікаційним вимогам до відповідної посади державної служби та за умови вступу на службу в органи місцевого самоврядування вперше за результатами конкурсу.

Стаття 42. Службове відрядження

1. Службовець місцевого самоврядування може бути направлений у службове відрядження (далі – відрядження) для виконання своїх посадових обов'язків поза межами постійного місця служби у порядку, затвердженному відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті радою, районною, обласною радою.

2. Керівник служби визначає місце, строк відрядження, режим роботи у період відрядження та завдання до виконання.

3. Строк відряджень службовця місцевого самоврядування протягом одного календарного року не може перевищувати 60 календарних днів, крім випадку наявності його письмової згоди.

4. Службовцю місцевого самоврядування відшкодовуються витрати та надаються інші компенсації у зв'язку з направленням у відрядження у порядку і розмірах, встановлених відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті радою, районною, обласною радою.

5. За службовцем місцевого самоврядування на строк відрядження зберігаються його посада та заробітна плата.

6. Не допускається направлення у відрядження без їхньої згоди службовців місцевого самоврядування – вагітних жінок, жіноч, які мають дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю, а також інших службовців місцевого самоврядування, на яких поширюються гарантії, встановлені законодавством про працю.

Стаття 43. Зміна істотних умов служби в органах місцевого самоврядування

1. Зміною істотних умов служби в органах місцевого самоврядування вважається зміна:

- 1) належності посади службовця місцевого самоврядування до певної категорії або підкатегорії посад;
- 2) основних посадових обов'язків;
- 3) умов (системи та розмірів) оплати праці (крім премій та інших необов'язкових виплат);
- 4) режиму робочого часу (за ініціативою керівника служби);
- 5) адреси розташування органу місцевого самоврядування (у разі його переміщення до іншого населеного пункту).

2. Не вважається зміною істотних умов служби в органах місцевого самоврядування зміна назви сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради, виконавчого органу ради, назви та/або виду структурного підрозділу у складі органу місцевого самоврядування чи назви посади службовця місцевого самоврядування, не пов'язана зі зміною основних посадових обов'язків. Такі зміни не потребують попереднього повідомлення службовця місцевого самоврядування.

Про зміну назви структурного підрозділу органу місцевого самоврядування чи посади зазначається у відповідному розпорядженні (наказі).

Відомості про зміни, зазначені в абзаці першому цієї частини, заносяться до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та трудової книжки службовця місцевого самоврядування (у разі наявності).

3. Керівник служби письмово повідомляє службовця місцевого самоврядування про зміну істотних умов служби в органах місцевого самоврядування, крім випадків підвищення заробітної плати. У такому повідомленні зазначається зміст істотних умов, які змінюються. У разі зміни основних посадових обов'язків до повідомлення додається копія посадової інструкції та/або положення про структурний підрозділ.

У разі одночасної зміни істотних умов служби в органах місцевого самоврядування і назви структурного підрозділу органу місцевого

самоврядування чи посади у повідомленні про зміну істотних умов додатково зазначається інформація про зміну такої назви.

Службовець місцевого самоврядування письмово повідомляє про прийняте рішення керівника служби не пізніше 30 календарних днів з дня ознайомлення з таким повідомленням.

Після отримання згоди службовця місцевого самоврядування на продовження проходження служби в органі місцевого самоврядування у зв'язку із зміною істотних умов служби в органі місцевого самоврядування, але не пізніше 30 календарних днів з дня ознайомлення службовця місцевого самоврядування з відповідним повідомленням, керівник служби видає розпорядження (наказ) про зміну таких істотних умов.

4. Якщо протягом 30 календарних днів з дня ознайомлення службовця місцевого самоврядування з повідомленням про зміну істотних умов служби він не повідомив про своє рішення, цей службовець місцевого самоврядування вважається таким, що погодився на продовження проходження служби в органі місцевого самоврядування.

5. Якщо службовець місцевого самоврядування не згоден на продовження проходження служби в органі місцевого самоврядування за нових умов та повідомив про це в порядку, передбаченому абзацом третім частини третьої цієї статті, керівник служби протягом 5 календарних днів після надходження такого повідомлення письмово пропонує йому всі рівнозначні або нижчі посади службовця місцевого самоврядування, які відповідають його професійній підготовці та професійним компетентностям, (у разі наявності) для переведення.

Службовець місцевого самоврядування повідомляє про прийняте рішення керівника служби протягом 5 календарних днів з дня ознайомлення з такою пропозицією.

У разі надання службовцем місцевого самоврядування згоди на переведення на одну із запропонованих йому посад, він переводиться на таку посаду відповідно до пункту першого частини першої статті 41 цього Закону.

6. Службовець місцевого самоврядування звільняється на підставі пункту сьомого частини першої статті 66 цього Закону у разі:

відмови від переведення на запропоновану посаду служби місцевого самоврядування або ненадання згоди на таке переведення в установлений строк;

відсутності іншої рівнозначної або нижчої посади служби місцевого самоврядування, яка відповідає його професійній підготовці та професійним компетентностям.

Стаття 44. Стаж служби в органі місцевого самоврядування

1. Стаж служби в органах місцевого самоврядування дає право на встановлення службовцю місцевого самоврядування надбавки за вислугу років, надання додаткової оплачуваної відпустки.

2. До стажу служби в органах місцевого самоврядування зараховується:

- 1) час перебування на посаді службовця місцевого самоврядування відповідно до цього Закону;
- 2) час перебування на посаді виборної посадової особи місцевого самоврядування;
- 3) час перебування на керівних посадах і посадах спеціалістів у виконавчих органах асоціацій органів місцевого самоврядування, якщо до цього працівник перебував на службі в органах місцевого самоврядування або на державній службі і після звільнення з посади у зазначених органах повернувся на службу в органи місцевого самоврядування або на державну службу;
- 4) час навчання особи відповідно до частини п'ятої статті 39 цього Закону з відривом від служби в органах місцевого самоврядування, якщо не пізніше 30 календарних днів після завершення навчання така особа повернулася на службу, крім випадків, установлених законом;
- 5) час, коли службовець місцевого самоврядування не працював з поважних причин, але залишався у трудових відносинах з органом місцевого самоврядування;
- 6) час, який зараховується до стажу державної служби.

3. Стаж служби в органах місцевого самоврядування обчислюється у днях, місяцях і роках.

Стаття 45. Правила внутрішнього службового розпорядку органів місцевого самоврядування

1. Правилами внутрішнього службового розпорядку органів місцевого самоврядування визначаються:
  - 1) початок та кінець робочого часу службовця місцевого самоврядування;
  - 2) перерви для відпочинку;
  - 3) умови та порядок перебування службовця місцевого самоврядування в службових приміщеннях органів місцевого самоврядування у вихідні, святкові та неробочі дні, а також після закінчення робочого часу;
  - 4) порядок доведення до відома службовця місцевого самоврядування розпоряджень, наказів та доручень керівників, актів органів місцевого самоврядування та актів органів державної влади, інших державних органів;
  - 5) загальні інструкції з охорони праці та протипожежної безпеки;
  - 6) загальні правила етичної поведінки в органах місцевого самоврядування;
  - 7) порядок повідомлення службовцем місцевого самоврядування про його відсутність на службі;
  - 8) порядок прийняття та передачі справ і майна службовцем місцевого самоврядування;
  - 9) інші положення, що не суперечать законодавству.

2. Правила внутрішнього службового розпорядку органів місцевого самоврядування затверджуються сільським, селищним міським головою, головою районної у місті, районної, обласної радою за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (за наявності).

3. Правила внутрішнього службового розпорядку органів місцевого самоврядування доводяться до відома всіх службовців місцевого самоврядування відповідних органів під підпис.

Розділ VI

ОПЛАТА ПРАЦІ, ЗАОХОЧЕННЯ І СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

Стаття 46. Оплата праці службовців місцевого самоврядування

1. Фінансове забезпечення служби в органах місцевого самоврядування здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

2. Держава визначає загальні вимоги до встановлення умов оплати праці службовців місцевого самоврядування та мінімальні посадові оклади службовців місцевого самоврядування.

3. Сільські, селищні, міські, районні, районні у місті, обласні ради встановлюють умови оплати праці службовців місцевого самоврядування з урахуванням місцевих умов та можливостей відповідних місцевих бюджетів, виходячи з необхідності забезпечення добору та збереження висококваліфікованого персоналу.

4. Заробітна плата службовця місцевого самоврядування складається з:

1) основної заробітної плати – посадового окладу, надбавки за вислугу років, надбавки за ранг службовця місцевого самоврядування, допомоги до щорічної основної відпустки та допомоги для вирішення соціально- побутових питань;

2) додаткової заробітної плати – премії та компенсації за додаткове навантаження.

5. Встановлення посадового окладу, надбавок, компенсацій, премій службовцю місцевого самоврядування здійснюється керівником служби відповідно до цього Закону та рішень сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради.

Стаття 47. Схеми посадових окладів службовців місцевого самоврядування

1. Схема посадових окладів службовців місцевого самоврядування складається з мінімального посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “III”, та міжпосадових співвідношень такого посадового окладу з іншими посадовими окладами (коєфіцієнтах).

2. Схема посадових окладів службовців місцевого самоврядування затверджується відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою за пропозицією відповідно сільського, селищного,

міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради, виходячи з того, що:

- 1) мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІ”, не може бути меншим двох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року;
- 2) максимальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІ”, не може перевищувати мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІІ”;
- 3) мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІ”, встановлюється не менш як на 30 відсотків вищим за мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІІ”;
- 4) максимальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІ”, не може перевищувати мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “І”;
- 5) мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “І”, встановлюється не менш як у 2 рази вищим за мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІІ”;
- 6) максимальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “І”, не може більш як у 5 разів перевищувати мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “ІІІ”.

Стаття 48. Надбавки

1. Надбавка за вислугу років встановлюється на рівні 2 відсотків посадового окладу службовця місцевого самоврядування за кожний рік стажу служби в органах місцевого самоврядування, але не більше 30 відсотків посадового окладу.

2. Розміри надбавок за ранги службовців місцевого самоврядування визначаються відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою, виходячи з розмірів надбавок за ранги державних службовців, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 49. Премії службовців місцевого самоврядування

1. Встановлення премій службовцям місцевого самоврядування здійснюється керівником служби залежно від особистого внеску службовця місцевого самоврядування в загальний результат роботи органу місцевого самоврядування відповідно до Положення про преміювання службовців

місцевого самоврядування затвердженого відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою.

2. Фонд преміювання встановлюється у розмірі 20 відсотків загального фонду посадових окладів за рік.

Премії виплачуються в межах фонду преміювання та економії фонду оплати праці.

3. Службовцю місцевого самоврядування можуть встановлюватися:

- 1) премія за результатами щорічного оцінювання службової діяльності;
- 2) місячна або квартальна премія відповідно до особистого внеску службовця місцевого самоврядування в загальний результат роботи органу місцевого самоврядування.

4. Премія за результатами щорічного оцінювання службової діяльності встановлюються усім службовцям місцевого самоврядування, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності, в однакових відсотках до розміру посадового окладу без урахування фактично відпрацьованого часу в межах фонду преміювання такого державного органу. Розмір такої премії не може перевищувати розміру посадового окладу відповідного службовця місцевого самоврядування.

5. Розмір місячної премії не може перевищувати 30 відсотків посадового окладу.

Розмір квартальної премії не може перевищувати 90 відсотків посадового окладу.

6. Місячна або квартальна премія виплачується за фактично відпрацьований час.

Стаття 50. Компенсації службовцям місцевого самоврядування

1. Службовцю місцевого самоврядування у випадках передбачених цією статтею виплачується компенсація.

2. Компенсація за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків тимчасово відсутнього службовця місцевого самоврядування виплачується у розмірі 50 відсотків посадового окладу тимчасово відсутнього службовця місцевого самоврядування.

3. Компенсація за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків за вакантною посадою службовця місцевого самоврядування встановлюється керівником служби за поданням безпосереднього керівника службовцю місцевого самоврядування або службовцям місцевого самоврядування, між якими здійснено розподіл обов'язків за вакантною посадою, пропорційно додатковому навантаженню за рахунок економії фонду посадового окладу за відповідною посадою.

Стаття 51. Заохочення службовців місцевого самоврядування

1. До службовців місцевого самоврядування можуть застосовуватися такі види заохочень:

1) подяка сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради, що оголошується під час офіційного заходу;

2) дострокове присвоєння службовцю місцевого самоврядування рангу в порядку, визначеному цим Законом;

3) відзнака або нагорода, запроваджена відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою (місцева відзнака або нагорода).

2. Протягом року після накладення на службовця місцевого самоврядування дисциплінарного стягнення (крім зауваження), а також у разі отримання ним негативної оцінки результатів службової діяльності до службовця місцевого самоврядування заохочення не застосовуються.

Стаття 52. Соціально-побутове забезпечення службовців місцевого самоврядування

1. Службовцю місцевого самоврядування, який потребує поліпшення житлових умов, може надаватися службове житло в порядку, визначеному відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою.

2. Службовцю місцевого самоврядування надається матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань. Порядок надання та розмір такої допомоги визначаються відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою.

Розділ VII

РОБОЧИЙ ЧАС І ЧАС ВІДПОЧИНКУ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ. ВІДПУСТКИ

Стаття 53. Робочий час і час відпочинку службовця місцевого самоврядування

1. Тривалість робочого часу службовця місцевого самоврядування становить 40 годин на тиждень.

2. Для службовців місцевого самоврядування установлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями.

3. За згодою керівника служби для службовця місцевого самоврядування може встановлюватися неповний робочий день або неповний робочий тиждень. На прохання вагітної жінки, одинокого службовця місцевого самоврядування, який має дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю, у тому числі яка перебуває під його опікою, або який доглядає за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку, керівник служби зобов'язаний установити для нього неповний робочий день або неповний робочий тиждень. Оплата праці в такому разі здійснюється пропорційно відпрацьованому часу.

4. Для виконання невідкладних або непередбачуваних завдань службовці місцевого самоврядування, для яких законом не передбачено обмежень щодо роботи, на підставі розпорядження (наказу) керівника служби, про який повідомляється виборний орган первинної профспілкової організації (за наявності), зобов'язані з'явитися на службу і працювати понад установлену тривалість робочого дня, а також у вихідні, святкові та неробочі дні, у нічний час. За роботу в зазначені дні (час) службовцям місцевого самоврядування надається грошова компенсація у розмірі та порядку, визначених законодавством про працю, або протягом місяця надаються відповідні дні відпочинку за заявами службовців місцевого самоврядування.

Забороняється залучати до роботи понад установлену тривалість робочого дня, а також у вихідні, святкові та неробочі дні, у нічний час вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Жінки, які мають дітей віком від 3 до 14 років або дитину з інвалідністю, можуть залучатися до надурочних робіт лише за їхньою згодою. Залучення осіб з інвалідністю до надурочних робіт можливе лише за їхньою згодою і за умови, що це не суперечить медичним рекомендаціям.

5. Тривалість роботи понад установлену тривалість робочого дня, а також у вихідні, святкові та неробочі дні, у нічний час не повинна перевищувати для кожного службовця місцевого самоврядування чотирьох годин протягом двох днів підряд і 120 годин на рік.

6. Якщо святковий або неробочий день збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого дня.

Стаття 54. Щорічні основні, додаткові та інші відпустки службовців місцевого самоврядування

1. Службовцю місцевого самоврядування надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законом не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою допомоги у розмірі середньої заробітної плати.

2. Службовцю місцевого самоврядування надається щорічна основна відпустка, як правило, до кінця робочого року.

3. Умови надання службовцю місцевого самоврядування щорічної основної відпустки визначаються законодавством про працю з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

4. За кожний рік служби в органах місцевого самоврядування після досягнення п'ятирічного стажу служби службовцю місцевого самоврядування надається один календарний день щорічної додаткової оплачуваної відпустки, але не більш як 15 календарних днів.

5. Загальна тривалість використаних службовцем місцевого самоврядування днів щорічних основної та додаткової відпусток не повинна бути менше ніж 30 календарних днів. За решту днів щорічних відпусток, праве на які службовець місцевого самоврядування набув протягом робочого року, але

не використав до кінця наступного робочого року, виплачується гроєва компенсація. Така компенсація виплачується в останньому місяці наступного робочого року державного службовця.

6. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням, творчі відпустки, соціальні відпустки, відпустки без збереження заробітної плати та інші види відпусток надаються службовцям органів місцевого самоврядування відповідно до закону.

7. На період виборчого процесу службовцю місцевого самоврядування, зареєстрованому кандидатом на виборах відповідно виборчою комісією, надається відпустка без збереження заробітної плати, щорічна основна або додаткова оплачувана відпустка у порядку, визначеному статтею 12 цього Закону.

Стаття 55. Відклікання службовців місцевого самоврядування із щорічних відпусток

1. Для виконання невідкладних завдань службовці місцевого самоврядування, які займають посади категорії "І", можуть бути відклікані із щорічної основної або додаткової відпустки, передбаченої частиною першою статті 54 цього Закону, за розпорядженням суб'єкта призначення, а службовці місцевого самоврядування, які займають посади категорій "ІІ" і "ІІІ", - за розпорядженням (наказом) керівника служби.

Порядок відклікання службовців місцевого самоврядування затверджується сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою.

Розділ VIII

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 56. Підстави для притягнення службовця місцевого самоврядування до дисциплінарної відповідальності

1. За невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, визначених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами у сфері служби в органах місцевого самоврядування, посадовою інструкцією, а також порушення правил етичної поведінки та інше порушення службової дисципліни службовець місцевого самоврядування притягається до дисциплінарної відповідальності у порядку, встановленому цим Законом.

2. Підставою для притягнення службовця місцевого самоврядування до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні службовцем місцевого самоврядування своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за який до нього може бути застосовано дисциплінарне стягнення.

3. Дисциплінарними проступками є:

- 1) порушення Присяги, якщо відповідна дія або бездіяльність не передбачена пунктами 2–14 цієї частини;
- 2) порушення правил етичної поведінки службовців місцевого самоврядування;
- 3) вияв неповаги до держави, державних символів України, Українського народу, територіальних громад та їхніх символів, місцевого самоврядування;
- 4) дії, що шкодять авторитету служби в органах місцевого самоврядування;
- 5) невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, розпоряджень, наказів та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень;
- 6) недотримання правил внутрішнього службового розпорядку, крім дій або бездіяльності, визначених пунктом 2 цієї частини;
- 7) перевищення службових повноважень, якщо воно не містить складу кримінального або адміністративного правопорушення;
- 8) невиконання вимог щодо політичної неупередженості службовця місцевого самоврядування;
- 9) використання повноважень в особистих (приватних) інтересах або в неправомірних особистих інтересах інших осіб, якщо воно не містить складу кримінального або адміністративного правопорушення;
- 10) подання під час вступу на службу в органи місцевого самоврядування недостовірної інформації про обставини, що перешкоджають реалізації права на службу в органах місцевого самоврядування, а також неподання необхідної інформації про такі обставини, що винikли під час проходження служби;
- 11) неповідомлення керівника служби про виникнення відносин прямою підпорядкованістю між службовцем місцевого самоврядування та близькими особами у 15-денний строк з дня їх виникнення;
- 12) прогул службовця місцевого самоврядування (у тому числі відсутність на службі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин;
- 13) поява службовця місцевого самоврядування на службі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння;
- 14) прийняття службовцем місцевого самоврядування необґрутованого рішення, що спричинило порушення цілісності державного або комунального майна, незаконне використання цього майна або інше заподіяння шкоди державному чи комунальному майну, якщо такі дії не містять складу кримінального або адміністративного правопорушення;
- 15) прийняття службовцем місцевого самоврядування рішення, що суперечить закону або висновкам щодо застосування відповідної норми права, викладеним у постановах Верховного Суду, щодо якого судом винесено окрему ухвалу.

4. Службовець місцевого самоврядування не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності, якщо минуло два місяці з дня, коли керівник служби дізнався або мав дізнатися про вчинення дисциплінарного проступку, не враховуючи час тимчасової непрацездатності службовця місцевого самоврядування чи перебування його у відпустці або у відрядженні, або якщо минуло шість місяців після вчинення такого дисциплінарного проступку.

Стаття 57. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування

1. До службовця місцевого самоврядування може бути застосовано один з таких видів дисциплінарного стягнення:

- 1) зауваження;
- 2) догана;
- 3) сувора догана;
- 4) звільнення з посади.

2. Керівник служби може обмежитися зауваженням службовцю місцевого самоврядування у разі вчинення таким службовцем дисциплінарних проступків, передбачених пунктами 2, 4, 5, 6 частини третьої статті 56 цього Закону.

3. Керівник служби може оголосити службовцю місцевого самоврядування догану у разі вчинення таким службовцем дисциплінарних проступків, передбачених пунктами 4–7, 9, 12 та 15 частини третьої статті 56 цього Закону.

4. Керівник служби може оголосити службовцю місцевого самоврядування сувору догану у разі вчинення таким службовцем дисциплінарних проступків, передбачених:

- 1) пунктами 2 і 8 частини третьої статті 56 цього Закону;
- 2) пунктами 4 і 5 частини третьої статті 56 цього Закону – протягом року після оголошення такому службовцю догани, якщо вона не була знята в установленому порядку.

5. Службовця місцевого самоврядування може бути звільнено з посади у разі вчинення дисциплінарних проступків, передбачених:

- 1) пунктами 1, 3, 10, 11, 13 частини третьої статті 56 цього Закону;
- 2) пунктами 6, 7, 9, 12, 15 частини третьої статті 56 цього Закону – протягом року після оголошення такому службовцю догани, якщо вона не була знята в установленому порядку;
- 3) пунктами 2, 4, 5, 8 частини третьої статті 56 цього Закону – протягом року після оголошення такому службовцю суворої догани, якщо вона не була знята в установленому порядку.

6. Керівник служби може оголосити службовцю місцевого самоврядування сувору догану або звільнити його з посади у разі вчинення таким службовцем

дисциплінарного проступку, передбаченого пунктом 14 частини третьої статті 56 цього Закону.

7. Дисциплінарне стягнення має відповідати характеру і тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку та ступеню вини службовця місцевого самоврядування.

8. За кожний дисциплінарний проступок на службовця місцевого самоврядування може бути накладено лише одне дисциплінарне стягнення.

Стаття 58. Визначення дисциплінарного стягнення

1. При визначенні виду дисциплінарного стягнення обов'язково беруться до уваги наступні обставини:

- 1) тяжкість дисциплінарного проступку та наслідки його вчинення для службовця місцевого самоврядування і територіальної громади;
- 2) ступінь вини службовця місцевого самоврядування;
- 3) обставини, за яких було вчинено дисциплінарний проступок;
- 4) загальна службова поведінка службовця місцевого самоврядування.

Стаття 59. Відкриття дисциплінарного провадження

1. Керівник служби за наявності достатніх даних, що вказують на ознаки дисциплінарного проступку службовця місцевого самоврядування, повинен відкрити дисциплінарне провадження шляхом видання відповідного розпорядження (наказу) та витребувати у службовця письмове пояснення.

2. Якщо керівник служби за результатами розгляду письмових пояснень службовця місцевого самоврядування не закриває дисциплінарну справу або не оголошує службовцю місцевого самоврядування зауваження у випадках, передбачених пунктами 2, 4, 5 та 6 частини третьої статті 56 цього Закону, він передає дисциплінарну справу на розгляд дисциплінарної комісії.

Стаття 60. Дисциплінарна комісія та її повноваження

1. Для розгляду дисциплінарних справ у випадках, визначених цим Законом, керівником служби утворюється дисциплінарна комісія.

2. Дисциплінарна комісія утворюється у складі не менше п'яти членів, а у відповідних радах та їх виконавчих органах із загальною чисельністю службовців місцевого самоврядування до десяти осіб – не менше трьох членів.

3. До складу дисциплінарної комісії включаються службовці місцевого самоврядування, у тому числі з інших органів місцевого самоврядування, представники виборного органу первинної профспілкової організації (за наявності) з числа службовців місцевого самоврядування.

До складу дисциплінарної комісії можуть включатися науковці, фахівці, експерти, представники громадських об'єднань, які мають досвід служби в органах місцевого самоврядування, державної служби або за юридичним фахом.

Кількість представників громадських об'єднань у складі дисциплінарної комісії не може становити більше двох осіб.

До складу дисциплінарної комісії включається щонайменше одна особа, яка має юридичну освіту рівня бакалавра або магістра та досвід роботи за фахом.

До складу дисциплінарної комісії не можуть включатися депутати місцевих рад, народні депутати України, керівник служби, особи, які обіймають посади в керівних органах політичної партії, її обласних, міських, районних організаціях і первинних осередках та інших структурних утвореннях, передбачених статутом політичної партії.

4. Строк повноважень дисциплінарної комісії, що розглядає дисциплінарні справи стосовно службовців місцевого самоврядування, які займають посади категорій “ІІ” і “ІІІ”, становить три роки.

Для розгляду дисциплінарної справи стосовно службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії “І”, дисциплінарна комісія утворюється окремо для кожної дисциплінарної справи.

5. Членам дисциплінарної комісії забороняється передавати і розголосувати інформацію, отриману під час розгляду дисциплінарної справи, до прийняття керівником служби рішення у дисциплінарній справі, крім випадків, передбачених законом.

У разі, якщо один із членів дисциплінарної комісії бере участь у розгляді дисциплінарної справи стосовно свого безпосереднього керівника, такий член дисциплінарної комісії не може брати участі в голосуванні за подання дисциплінарної комісії у такій справі.

Повноваження члена дисциплінарної комісії зупиняються на строк розгляду такою комісією дисциплінарної справи стосовно нього.

6. Члени дисциплінарної комісії (крім тих, які працюють на постійній основі в органах місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади) на час засідань дисциплінарної комісії, а також для здійснення повноважень в інших випадках звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків з відшкодуванням їм середньої заробітної плати за основним місцем роботи та інших витрат, пов'язаних з виконанням обов'язків члена дисциплінарної комісії, за рахунок відповідного місцевого бюджету.

7. Члени дисциплінарної комісії обирають із свого складу голову та секретаря дисциплінарної комісії.

8. Засідання дисциплінарної комісії є повноважним, якщо в ньому беруть участь не менше двох третин від загального складу комісії.

9. Дисциплінарна комісія та її члени мають право:

1) отримувати пояснення від службовця місцевого самоврядування, який притягається до дисциплінарної відповідальності;

2) отримувати від виборних посадових осіб, службовців місцевого самоврядування, інших працівників органів місцевого самоврядування, юридичних осіб та їх працівників, фізичних осіб усні чи письмові пояснення;

3) отримувати консультації спеціалістів з питань дисциплінарної справи;

4) ознайомлюватися і вивчати з виїздом на місце відповідні документи, у разі потреби знімати з них копії та долучати їх до матеріалів дисциплінарної справи;

5) отримувати від юридичних осіб та їх працівників, фізичних осіб інформацію, пов'язану з дисциплінарною справою, на підставі запиту відповідного керівника служби.

10. Результатом розгляду дисциплінарної справи дисциплінарною комісією є її подання керівнику служби, яке приймається більшістю голосів від загального складу дисциплінарної комісії. Подання дисциплінарної комісії має рекомендаційний характер для керівника служби.

11. Подання дисциплінарної комісії повинно містити висновок про наявність чи відсутність у діях службовця місцевого самоврядування дисциплінарного проступку, підстави для його притягнення до дисциплінарної відповідальності, встановлені обставини, які можуть вплинути на прийняття рішення у справі.

12. Подання дисциплінарної комісії підписується головою комісії, а в разі його відсутності – іншим уповноваженим дисциплінарною комісією членом комісії. Протоколи засідань дисциплінарної комісії підписуються головою і секретарем комісії, а у разі їх відсутності – іншими уповноваженими дисциплінарною комісією членами комісії.

Стаття 61. Відсторонення службовця місцевого самоврядування від виконання посадових обов'язків

1. На час розгляду дисциплінарної справи службовець місцевого самоврядування може бути відсторонений керівником служби від виконання посадових обов'язків із збереженням середньої заробітної плати.

2. Під час відсторонення від виконання посадових обов'язків службовець місцевого самоврядування зобов'язаний перебувати на робочому місці відповідно до правил внутрішнього службового розпорядку та сприяти розглядус дисциплінарної справи.

Стаття 62. Гарантії прав службовців місцевого самоврядування під час застосування дисциплінарного стягнення

1. Службовець місцевого самоврядування під час розгляду стосовно нього дисциплінарної справи має право:

1) надавати пояснення, а також відповідні документи та матеріали щодо обставин, які досліджуються;

- 2) порушувати клопотання про одержання і залучення до матеріалів справи нових документів, одержання додаткових пояснень осіб, причетних до справи;
- 3) бути присутнім під час виконання відповідних заходів;
- 4) подавати в установленому порядку скарги на дії членів дисциплінарної комісії;
- 5) користуватися правовою допомогою адвоката або іншого уповноваженого ним представника;
- 6) ознайомлюватися з усіма матеріалами дисциплінарної справи перед прийняттям рішення у дисциплінарній справі.

Стаття 63. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження

1. Розглянувши дисциплінарну справу, керівник служби приймає одне з таких рішень:

- 1) про накладення на службовця місцевого самоврядування дисциплінарного стягнення;
- 2) про закриття дисциплінарної справи.

Рішення у дисциплінарній справі оформлюється відповідним актом керівником служби.

2. У рішенні про накладення на службовця місцевого самоврядування дисциплінарного стягнення зазначаються повна назва посади та прізвище, ім'я, по батькові службовця місцевого самоврядування, який притягається до дисциплінарної відповідальності, стислий виклад обставин вчинення дисциплінарного проступку та їх юридична кваліфікація, вид накладеного дисциплінарного стягнення та спосіб оскарження рішення відповідно до закону.

3. Якщо під час розгляду дисциплінарної справи виявлено відсутність подій і складу дисциплінарного проступку, інші обставини, що виключають накладення дисциплінарного стягнення, або дисциплінарний проступок визнано малозначним, керівник служби приймає рішення про закриття дисциплінарної справи стосовно такого службовця місцевого самоврядування.

4. Керівник служби зобов'язаний протягом трьох календарних днів з дня виявлення під час розгляду дисциплінарної справи ознак злочину чи адміністративного правопорушення звернутися із заявою про це до відповідного правоохоронного органу. До такої заяви додається копія матеріалів дисциплінарної справи.

5. Службовцю місцевого самоврядування видається під розписку належним чином завірена копія акта керівника служби про накладення на нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи не пізніше наступного робочого дня після видання відповідного акта.

6. У разі відмови службовця місцевого самоврядування від одержання копії акта керівника служби про накладення на нього дисциплінарного стягнення або

про закриття дисциплінарної справи такий документ не пізніше наступного робочого дня після його видання надсилається службовцю місцевого самоврядування за місцем його проживання рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Стаття 64. Оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення

1. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення може бути оскаржено службовцем місцевого самоврядування до суду.

Стаття 65. Зняття обмежень, пов'язаних з дисциплінарним стягненням

1. Якщо службовець місцевого самоврядування, на якого накладене дисциплінарне стягнення, протягом року з дня прийняття відповідного рішення не вчинив нового дисциплінарного проступку, то цей службовець місцевого самоврядування вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення.

2. Якщо службовець місцевого самоврядування не вчинив нового дисциплінарного проступку і виявив себе сумлінним службовцем, керівник служби може достроково зняти обмеження, пов'язані з дисциплінарним стягненням, передбачені абзацом другим частини шостої статті 36, частиною другою статті 37, частиною другою статті 51 цього Закону), але не раніше ніж через шість місяців з дня накладення такого дисциплінарного стягнення.

Стаття 66. Основи матеріальної відповіданості службовців місцевого самоврядування

1. Матеріальна та моральна шкода, заподіяна фізичним та юридичним особам незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю службовців місцевого самоврядування під час здійснення ними своїх посадових обов'язків, відшкодовується за рахунок місцевого бюджету (сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради).

2. Керівник служби має право зворотної вимоги (регресу) у розмірі та порядку, визначених цим Законом, до:

1) службовця місцевого самоврядування, який заподіяв шкоду;

2) посадової особи (осіб), винної (винних) у незаконному звільненні, відстороненні або переведенні службовця місцевого самоврядування чи іншого працівника на іншу посаду, щодо відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної органу місцевого самоврядування у зв'язку з оплатою часу вимушеної прогулу або часу виконання роботи з нижчим розміром посадового окладу.

3. У разі застосування зворотної вимоги (регресу) службовець місцевого самоврядування несе матеріальну відповіальність тільки за шкоду, умисно заподіяну його противправними діями або бездіяльністю.

Статті 67. Обов'язок відшкодування шкоди

1. Службовець місцевого самоврядування зобов'язаний відшкодувати органу місцевого самоврядування шкоду заподіяну внаслідок неналежного виконання ним посадових обов'язків.

2. Шкодою, заподіяною службовцем місцевого самоврядування органу місцевого самоврядування, є також виплачене органом місцевого самоврядування відшкодування шкоди, заподіяної службовцем місцевого самоврядування третій особі внаслідок неналежного виконання ним посадових обов'язків.

3. У разі спільног заподіяння шкоди кількома службовцями місцевого самоврядування, кожен із них несе відповідальність у розмірі, пропорційному ступеню вини.

4. Під час визначення розміру відшкодування враховуються майновий стан службовця місцевого самоврядування, співвідношення розміру заподіяної шкоди до його заробітної плати, ризик виникнення шкоди, досвід служби в органах місцевого самоврядування, надані службовцю місцевого самоврядування накази (розпорядження), а також інші обставини, у зв'язку з якими повне відшкодування службовцем місцевого самоврядування шкоди буде необґрунтованим.

Стаття 68. Порядок відшкодування шкоди

1. Для відшкодування шкоди керівник служби вносить службовцю місцевого самоврядування письмову пропозицію, в якій зазначаються розмір, порядок і строки відшкодування шкоди, а також обставини, що стали підставою для відшкодування. Службовець місцевого самоврядування повинен надати відповідь на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди у письмовій формі.

2. Пропозиція може бути внесена протягом трьох місяців з дня, коли керівник служби дізнався чи мав дізнатися про обставини, що є підставою для пред'явлення вимоги, але не пізніше ніж через три роки з дня заподіяння шкоди.

3. Службовець місцевого самоврядування повинен дати відповідь на пропозицію про відшкодування шкоди в письмовій формі протягом 14 календарних днів з дня отримання пропозиції.

4. У разі ненадання службовцем місцевого самоврядування відповіді на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди, відмови від відшкодування шкоди чи невідшкодування шкоди до зазначеного у пропозиції строку, керівник служби звертається з позовом про таке відшкодування до суду.

Розділ X

ПРИПИНЕННЯ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 69. Підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування

1. Служба в органах місцевого самоврядування припиняється:

- 1) у разі втрати права на службу в органах місцевого самоврядування або його обмеження (стаття 71 цього Закону);
- 2) за ініціативою службовця місцевого самоврядування або за угодою сторін (стаття 72 цього Закону);
- 3) за ініціативою керівника служби (стаття 73 цього Закону);
- 4) у зв'язку із закінченням строку перебування на посаді службовця місцевого самоврядування (стаття 74 цього Закону);
- 5) у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін (стаття 75 цього Закону);
- 6) у разі застосування заборони, передбаченої Законом України “Про очищення влади”;
- 7) у разі незгоди службовця місцевого самоврядування на проходження служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку із зміною її істотних умов (стаття 43 цього Закону);
- 8) у разі виходу службовця місцевого самоврядування на пенсію;
- 9) у разі досягнення службовцем місцевого самоврядування 65-річного віку або завершення відповідного строку перебування на службі в органах місцевого самоврядування після досягнення 65-річного віку (у разі його продовження);
- 10) у разі переведення особи, за її згодою, на інше підприємство, в установу, організацію або переходу на виборну посаду.

2. Вибори сільських, селищних, міських голів, депутатів місцевих рад, зміна інших виборних посадових осіб місцевого самоврядування, керівника служби та безпосередніх керівників не можуть бути підставою для припинення службовцем місцевого самоврядування служби на займаній посаді з ініціативи новопризначених керівників.

3. У разі припинення служби в органах місцевого самоврядування на підставі пунктів 7, 8 і 9 частини першої цієї статті службовцю місцевого самоврядування виплачується вихідна допомога у розмірі середньої заробітної плати. Вихідна допомога службовцю місцевого самоврядування, який звільняється на підставі пунктів 8 і 9 частини першої цієї статті, виплачується одноразово за його заявою.

Стаття 70. Порядок припинення служби в органах місцевого самоврядування

1. Служба в органах місцевого самоврядування припиняється на підставах та в порядку, визначених цим Законом.
2. Рішення про звільнення з посади:
  - 1) службовця місцевого самоврядування категорії “І” приймається сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті, районної, обласної ради;

2) службовця місцевого самоврядування категорій “ІІ” і “ІІІ” приймається керівником служби.

Стаття 71. Припинення служби в органах місцевого самоврядування у разі втрати службовцем місцевого самоврядування права на службу або його обмеження

1. Підставами для припинення служби в органах місцевого самоврядування у разі втрати службовцем місцевого самоврядування права на службу або його обмеження є:

1) припинення громадянства України або виїзд на постійне проживання за межі України;

2) набуття громадянства іншої держави;

3) набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення службовця місцевого самоврядування до адміністративної відповідальності за правопорушення, пов’язане з корупцією, яким його позбавлено права обіймати відповідні посади або займатися діяльністю, пов’язаною із здійсненням функцій і повноважень місцевого самоврядування чи функцій держави;

4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно службовця місцевого самоврядування за вчинення умисного злочину або яким його позбавлено права обіймати відповідні посади або займатися діяльністю, пов’язаною із здійсненням функцій і повноважень місцевого самоврядування чи функцій держави;

5) наявність відносин прямої підпорядкованості близьких осіб, конфлікту інтересів у випадках, передбачених законом.

2. За наявності підстав, передбачених пунктами 1–4 частини першої цієї статті, керівник служби зобов’язаний звільнити службовця місцевого самоврядування протягом трьох робочих днів з дня настання або встановлення відповідного факту, якщо інше не встановлено законом, а за наявності підстав, передбачених пунктом 5 частини першої цієї статті, – у порядку, визначеному законом.

Стаття 72. Припинення служби в органах місцевого самоврядування за ініціативою службовця місцевого самоврядування або за угодою сторін

1. Службовець місцевого самоврядування має право звільнитися з посади за власним бажанням, попередивши про це керівника служби у письмовій формі не пізніше як за 14 календарних днів до дня звільнення.

2. Службовця місцевого самоврядування може бути звільнено з посади до закінчення строку, передбаченого частиною першою цієї статті, в інший строк за взаємною домовленістю із керівником служби, якщо таке звільнення не перешкоджатиме належному виконанню повноважень органом місцевого самоврядування.

Стаття 73. Припинення служби в органах місцевого самоврядування за ініціативою керівника служби

1. Службовця місцевого самоврядування може бути звільнено з посади за ініціативою керівника служби у разі:

- 1) скорочення чисельності або штату службовців місцевого самоврядування, скорочення посади службовців місцевого самоврядування внаслідок зміни структури або штатного розпису органу місцевого самоврядування (виконавчого органу ради) без скорочення чисельності або штату службовців місцевого самоврядування, реорганізація органу місцевого самоврядування (виконавчого органу ради);
- 2) ліквідація органу місцевого самоврядування (виконавчого органу ради);
- 3) встановлення невідповідності службовця місцевого самоврядування зайнаній посаді протягом строку випробування;
- 4) вчинення службовцем місцевого самоврядування дисциплінарного проступку, що передбачає звільнення з посади;
- 4) нез'явлення службовця місцевого самоврядування на службу протягом більш як 120 календарних днів підряд або більш як 150 календарних днів протягом року внаслідок тимчасової непрацездатності (без урахування часу відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами), якщо законом не встановлено більш тривалий строк збереження місця роботи (посади) у разі певного захворювання.

За службовцем місцевого самоврядування, який втратив працездатність під час виконання посадових обов'язків, посада зберігається до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.

2. Процедура звільнення з посад службовців місцевого самоврядування на підставі пункту 1 частини першої цієї статті визначається законодавством про працю з особливостями, визначеними цією частиною.

Звільнення з посади на підставі пункту 1 частини першої цієї статті допускається лише у разі, якщо службовець місцевого самоврядування не може бути переведено на іншу рівнозначну або нижчу посаду відповідно до рівня його професійної компетентності або якщо він відмовляється від такого переведення.

Службовець місцевого самоврядування, якого звільнено з посади на підставі пункту 1 частини першої цієї статті, у разі створення в органі місцевого самоврядування, з якого його звільнено, нової посади чи появи вакантної посади, що відповідає рівню його професійної компетентності, протягом шести місяців з дня звільнення має право поворотного прийняття на службу без проведення конкурсу.

3. У разі звільнення з посади на підставі пункту 1 частини першої цієї статті службовцю місцевого самоврядування виплачується вихідна допомога у розмірі середньомісячної заробітної плати.

Стаття 74. Припинення служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку із закінченням строку перебування на посаді службовця місцевого самоврядування

1. У разі строкового призначення на посаду службовця місцевого самоврядування він звільняється з посади в останній робочий день цього строку.

2. Службовець місцевого самоврядування, призначений на посаду на строк заміщення тимчасово відсутнього службовця місцевого самоврядування, за яким зберігалася його посада, звільняється з посади в останній робочий день перед днем виходу на службу тимчасово відсутнього службовця місцевого самоврядування. У такому разі тимчасово відсутній службовець місцевого самоврядування зобов'язаний письмово повідомити керівника служби не пізніше як за 14 календарних днів про свій вихід на службу.

Стаття 75. Припинення служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін

1. Підставами припинення служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін, є:

- 1) поновлення на посаді особи, яка раніше її займала;
- 2) набрання законної сили рішенням суду про визнання особи недієздатною або про обмеження дієздатності особи;
- 3) визнання службовця місцевого самоврядування безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;
- 4) обрання службовця місцевого самоврядування Президентом України, народним депутатом України, Головою Верховної Ради Автономної Республіки Крим, його першим заступником та заступником, головою постійної комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим, виборною посадовою особою місцевого самоврядування – з дня набуття ним повноважень.
- 5) смерть службовця місцевого самоврядування.

Стаття 76. Передача справ і майна

1. Службовець місцевого самоврядування зобов'язаний до звільнення з посади чи переведення на іншу посаду передати справи і довірене у зв'язку з виконанням посадових обов'язків майно (далі – майно) керівникові служби або у разі наявності особі, уповноваженій керівником служби. Керівник служби, уповноважена особа зобов'язані прийняти справи і майно.

2. Факт передачі справ і майна засвідчується актом, що складається у двох примірниках і підписується уповноваженою особою, керівником служби та службовцем місцевого самоврядування, який звільняється. Один примірник акта видається службовцю місцевого самоврядування, який звільняється, другий примірник або його копія дополучається до особової справи такого службовця.

3. У разі якщо через невиконання обов'язку щодо передачі справ і майна створено істотну загрозу публічним інтересам, особа може бути притягнена до відповідальності згідно із законом.

Стаття 77. Пенсійне забезпечення

Пенсійне забезпечення службовців місцевого самоврядування здійснюється відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Розділ XI

ОСОБЛИВОСТІ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВИБОРНИХ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 78. Правове регулювання служби в органах місцевого самоврядування виборних посадових осіб місцевого самоврядування

1. Служба в органах місцевого самоврядування виборних посадових осіб в частині, що не врегульована законами України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про статус депутатів місцевих рад” регулюється цим Законом з урахуванням особливостей, визначених цим розділом.

2. На виборних посадових осіб місцевого самоврядування не поширюються положення цього Закону щодо:

1) поділу посад на категорії та присвоєння рангів службовців місцевого самоврядування;

2) обмеження максимального віку вступу на службу в органи місцевого самоврядування та для її проходження;

3) порядку вступу громадян України на службу в органи місцевого самоврядування за результатами конкурсу та встановлення випробування (крім участі виборної посадової особи у конкурсі як кандидата на зайняття вакантної посади службовця місцевого самоврядування);

4) порядку просування по службі в органах місцевого самоврядування;

5) оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування;

6) надання іншої рівнозначної посади або переведення на іншу посаду у випадках, визначених цим Законом;

7) притягнення до дисциплінарної відповідальності;

8) політичної неупередженості.

3. Дія норм законодавства про працю поширюється на виборних посадових осіб місцевого самоврядування в частині відносин, не врегульованих законами, зазначеними у частині першій цієї статті.

Стаття 79. Особливості здійснення повноважень з питань служби в органах місцевого самоврядування виборних посадових осіб

Повноваження з питань служби в органах місцевого самоврядування виборних посадових осіб, що не віднесені законом до компетенції сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради, здійснюються

відповідним сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті, районної, обласної ради.

Стаття 80. Захист права на службу в органах місцевого самоврядування

У разі порушення наданих цим Законом прав або виникнення перешкод у реалізації таких прав виборна посадова особа місцевого самоврядування має право оскаржити відповідні рішення, дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб до суду.

Стаття 81. Порядок складання Присяги виборною посадовою особою місцевого самоврядування

1. Виборна посадова особа місцевого самоврядування набуває своїх повноважень з моменту складення нею Присяги, передбаченої частиною першою статті 33 цього Закону.

2. Особа, обрана на посаду на місцевих виборах, невідкладно після оголошення відповідною територіальною виборчою комісією рішень щодо її обрання та реєстрації сільським, селищним, міським головою виголошує на пленарному засіданні відповідної сільської, селищної, міської ради Присягу та підписує її із зазначенням дати складення.

3. Особа, яка обрана, затверджена на посаду сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою, виголошує Присягу та підписує її із зазначенням дати складення у день вступу на посаду:

1) на пленарному засіданні відповідної ради, якщо відповідне рішення ради набирає чинності в день проведення такого засідання;

2) у присутності інших виборних посадових осіб місцевого самоврядування, службовців місцевого самоврядування, які займають посади категорії “І”, якщо відповідне рішення ради набирає чинності в день, коли не проводиться пленарне засідання ради.

4. Відмова особи, яка обрана на посаду на місцевих виборах, від складення Присяги має наслідком визнання її такою, що відмовилася від депутатського мандата, посади сільського, селищного, міського голови. У такому разі повторні вибори виборної посадової особи призначаються відповідно до закону.

5. У разі відмови особи, яка обрана, затверджена на посаду сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою, від складення Присяги вона вважається такою, що відмовилася від посади та не набуває повноважень.

Стаття 82. Виконання повноважень відсутньої виборної посадової особи місцевого самоврядування

1. Посадові обов’язки відсутньої виборної посадової особи місцевого самоврядування здійснює інша виборна посадова особа у порядку, визначеному Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”.

2. У разі тривалої відсутності виборної посадової особи місцевого самоврядування (крім обраної на посаду на місцевих виборах), за якою відповідно до закону зберігається посада, сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою на строк такої відсутності може обиратися, затверджуватися інша особа на відповідну посаду у порядку, встановленому законом.

До випадків тривалої відсутності виборної посадової особи місцевого самоврядування належить:

1) перебування у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного (шестирічного) віку;

2) у зв'язку з призовом на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийняттям на військову службу за контрактом, зокрема шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду;

3) відсторонення від посади для забезпечення кримінального провадження.

Стаття 83. Особливості професійного навчання виборних посадових осіб місцевого самоврядування

1. Сільська, селищна, міська, районна у місті, районна, обласна рада, сільський, селищний, міський голова, голова районної у місті, районної, обласної ради забезпечують професійне навчання (підготовки, підвищення кваліфікації, стажування, самоосвіти) виборних посадових осіб місцевого самоврядування, яких вперше обрано або затверджено на відповідні посади.

2. Професійне навчання виборних посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 84. Умови оплати праці виборних посадових осіб місцевого самоврядування

1. Фінансове забезпечення служби в органах місцевого самоврядування здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

2. Держава визначає загальні вимоги щодо встановлення умов оплати праці виборних посадових осіб місцевого самоврядування.

3. Заробітна плата виборної посадової особи місцевого самоврядування складається з:

- 1) посадового окладу;
- 2) надбавки за вислугу років;
- 3) місячної або квартальної премії (у разі встановлення).

4. Виборні посадові особи місцевого самоврядування одержують заробітну плату за рахунок відповідного місцевого бюджету.

5. Розміри посадових окладів виборних посадових осіб місцевого самоврядування визначаються відповідною сільською, селищною, міською, районною у місті, районною, обласною радою з урахуванням місцевих умов та можливостей відповідних місцевих бюджетів, виходячи з того, що:

- 1) мінімальний розмір посадового окладу виборної посадової особи не може бути меншим за максимальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії "І", крім розміру посадового окладу старости;
- 2) мінімальний розмір посадового окладу старости не може бути меншим за максимальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії "ІІ";
- 3) максимальний розмір посадового окладу виборної посадової особи не може більш як у 6 разів перевищувати мінімальний розмір посадового окладу службовця місцевого самоврядування, який займає посаду категорії "ІІІ".

6. Надбавка за вислугу років встановлюється на рівні 3 відсотків посадового окладу виборної посадової особи місцевого самоврядування за кожний рік стажу служби в органах місцевого самоврядування, але не більше 50 відсотків посадового окладу.

7. Премії виборним посадовим особам місцевого самоврядування встановлюються у порядку, визначеному сільською, селищною, міською, районною, районною у місті, обласною радою.

Розділ XII

ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ПАТРОНАТНОЇ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 85. Патронатна служба

1. Сільський, селищний, міський голова, голова районної у місті, районної, обласної ради на строк своїх повноважень може утворювати свою патронатну службу у межах чисельності апарату ради та її виконавчих органів та витрат на їх утримання.

2. До посад патронатної служби належать посади радників, консультантів та помічників сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради.

3. Трудові відносини з працівником патронатної служби припиняються в день припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради, працівником патронатної служби якого він призначений.

4. Акт про призначення та звільнення приймається керуючим справами виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради, керуючим справами виконавчого апарату районної, обласної ради.

5. Працівник патронатної служби може бути досрочно звільнений з посади за ініціативою сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради або за власної ініціативи, або з інших підстав передбачених законодавством про працю.

6. На працівників патронатної служби поширюється дія законодавства про працю, крім статей 39¹, 41-43¹, 49² та частини третьої статті 184 Кодексу законів про працю України.

7. Працівникам патронатної служби забороняється давати доручення службовцям місцевого самоврядування.

8. З метою визначення єдиних зasad діяльності, правового статусу працівника патронатної служби сільською, селищною, міською, районної у місті, районною, обласною радою затверджується положення про патронатну службу.

Розділ XIII

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175 із наступними змінами).

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) підпункт 3 пункту 3 примітки до статті 368 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) викласти в такій редакції:

“3) Київський, Севастопольський, Сімферопольський міський голова, голови обласних рад, міські голови, заступник міського голови - секретар Київської міської ради, заступник Севастопольського міського голови, перші заступники, заступники голів обласних рад”;

2) в абзаці четвертому пункту 1 частини п'ятої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст. 88) слова “посадовою особою місцевого самоврядування, посаду якої віднесено до першої та другої категорій посад” замінити словами “Київським, Севастопольським, Сімферопольським міським головою, головою обласної ради, міським головою, заступником міського голови - секретарем Київської міської ради, заступником Севастопольського міського голови, першим заступником, заступником голови обласної ради”;

3) у Законі України “Про місцеве самоврядування в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №24, ст. 170 із наступними змінами):

а) у частину першу статті 1

доповнити абзац третьї такого змісту:

“Апарат ради та її виконавчого комітету – виборні посадові особи, патронатна служба та структурні підрозділи органу місцевого самоврядування, що здійснює організаційне, документальне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності відповідної ради, її виконавчого комітету та інших органів ради.”

б) частину п'яту статті 10 виключити;

в) у частині першій статті 26:

доповнити пунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) затвердження на посаду та звільнення з посади заступника (заступників) сільського, селищного, міського голови за пропозицією сільського, селищного, міського голови”;

пункт 5 викласти у такій редакції:

“5) затвердження за пропозицією сільського, селищного, міського голови структури виконавчих органів ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів, витрат на їх утримання”;

доповнити пунктом 5¹ такого змісту:

“5¹ затвердження за поданням керуючого справами виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради переліку посад працівників органів місцевого самоврядування, які виконують функції із забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування;”

доповнити пунктами 6¹ і 6² такого змісту:

“6¹) визначення розмірів посадових окладів та встановлення порядку преміювання сільського, селищного, міського голови, секретаря сільської, селищної, міської ради, заступників сільського, селищного, міського голови, старост;

6²) затвердження за пропозицією сільського, селищного, міського голови схем посадових окладів службовців місцевого самоврядування, умов оплати праці інших працівників органів місцевого самоврядування, положень про їх преміювання”;

г) у статті 41:

доповнити пунктом 6 такого змісту:

“6. Районні у містах ради затверджують за поданням голови районної у місті ради переліку посад працівників органів місцевого самоврядування, які виконують функції із забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.”

г) у частині четвертій статті 42:

доповнити пунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) вносить на розгляд ради пропозиції щодо затвердження на посаду та звільнення з посади заступника (заступників) сільського, селищного, міського голови;”

пункт 6 викласти в такій редакції:

“6) вносить на розгляд ради пропозиції щодо структури виконавчих органів ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів, витрат на їх утримання ”;

доповнити пунктом 9¹ такого змісту:

“9¹) вносить на розгляд ради пропозиції щодо затвердження схем посадових окладів службовців місцевого самоврядування, умов оплати праці інших працівників органів місцевого самоврядування, положень про їх преміювання”;

пункт 10 викласти в такій редакції:

“10) призначає на посади та звільняє з посад керуючого справами виконавчого комітету ради, керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, їх заступників, керівників підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад відповідно до вимог закону, призначає на посади та звільняє з посад інших працівників органу місцевого самоврядування;”

д) у частині першій статті 43:

пункт 4 викласти в такій редакції:

“4) затвердження за пропозицією голови ради структури, чисельності виконавчого апарату ради, витрат на утримання ради та її виконавчого апарату”;

доповнити пунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) затвердження за поданням голови відповідної ради переліку посад працівників органів місцевого самоврядування, які виконують функції із забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування;”

доповнити пунктами 4² і 4³ такого змісту:

“4²) визначення розмірів посадових окладів та встановлення порядку преміювання голови ради, заступника голови районної ради, першого заступника та заступника голови обласної ради;

4³) затвердження за пропозицією голови ради схем посадових окладів службовців місцевого самоврядування, умов оплати праці інших працівників органів місцевого самоврядування, положень про їх преміювання”;

е) у статті 50:

у пункті 1 частини третьої слова “випадку, передбаченому частиною першою” замінити словами “випадках, передбачених частиною другою”;

е) у статті 51:

у частині третьї слово “(секретаря)” та друге речення виключити;

у частині п'ятій слова “функції секретаря” замінити словами “повноваження керуючого справами”;

ж) у статті 53:

у частині першій слова “Основною формою” та “голови з питань діяльності виконавчих органів ради (районної у місті ради - заступником голови ради)” замінити відповідно цифрою і словами “1. Основною формою” та “голови (районної у місті ради - заступником голови ради), керуючим справами виконавчого комітету”;

доповнити частиною другою такого змісту:

“2. Керуючий справами виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради:

1) організує підготовку питань, що вносяться на розгляд виконавчого комітету, та забезпечує оприлюднення проектів рішень виконавчого комітету;

2) організує підготовку засідань виконавчого комітету;

3) забезпечує своєчасне доведення рішень виконавчого комітету до виконавців, а також їх оприлюднення у визначеному законом порядку;

4) організує здійснення контролю за виконанням рішень виконавчого комітету;

5) здійснює повноваження керівника служби в органах місцевого самоврядування у порядку, визначеному законом;

6) вирішує за розпорядженням, дорученням сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті ради, дорученнями заступників сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті ради, рішенням виконавчого комітету інші питання, пов'язані з діяльністю виконавчого комітету та інших виконавчих органів ради”;

3) доповнити статтею 53¹ такого змісту:

“Стаття 53¹. Заступник (заступники) сільського, селищного, міського голови

1. Сільська, селищна, міська рада за пропозицією сільського, селищного, міського голови затверджує осіб на посади заступників сільського, селищного, міського голови на строк повноважень відповідного складу виконавчого комітету ради шляхом голосування.

2. Заступники сільського, селищного, міського голови не можуть бути депутатами сільської, селищної, міської ради, у виконавчому комітеті якої вони працюють, суміщати свою службову діяльність з іншою посадою, у тому числі на громадських засадах, займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю.

3. Заступники сільського, селищного, міського голови працюють в апараті ради та її виконавчому комітеті сільської, селищної, міської ради на постійній основі.

4. Заступники сільського, селищного, міського голови здійснюють повноваження сільського, селищного, міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради в обсязі та порядку, визначеному сільським, селищним, міським головою.

5. Сільська, селищна, міська рада за пропозицією сільського, селищного, міського голови звільняє з посад заступників сільського, селищного, міського голови з підстав та в порядку, визначених законом”;

и) у частині шостій статті 55:

у пункті 3 слова “структурі органів ради, її виконавчого апарату, витрат на їх утримання” замінити словами “структурі, чисельності виконавчого апарату ради, витрат на утримання ради та її виконавчого апарату”;

доповнити пунктом 8¹ такого змісту:

“8¹) вносить на розгляд ради пропозиції щодо затвердження схем посадових окладів службовців місцевого самоврядування, умов оплати праці інших працівників органів місцевого самоврядування, положень про їх преміювання”;

пункт 9 викласти у такій редакції:

“9) призначає на посаду і звільняє з посади керуючого справами виконавчого апарату ради”;

і) частину третю статті 58 викласти у такій редакції:

“3. Виконавчий апарат ради утворюється відповідно до ради. Його структура, чисельність, витрати на утримання встановлюються ради за поданням її голови”;

і) частину третю статті 59 після слова “статтями” доповнити цифрами “53¹”;

4) частину другу статті 14 Закону України “Про столицю України – місто-герой Київ” (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 11, ст. 79) викласти в такій редакції:

“2. Секретаріат Київської міської ради утворюється ради. Його структура, чисельність, витрати на утримання встановлюються ради за поданням міського голови. Секретаріат за посадою очолює заступник міського голови - секретар Київської міської ради”;

5) частину третю статті 6 Закону України “Про політичні партії в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118; 2005 р., № 34, ст. 437; 2009 р., № 36-37, ст. 511; 2014 р., № 20-21, ст. 712; 2015 р., № 2-3, ст. 12, № 39, ст. 375; 2016 р., № 4, ст. 43, ст. 44, ст. 43, № 51, ст. 833) доповнити пунктом 11 такого змісту:

“11) службовці місцевого самоврядування у випадках, передбачених Законом України “Про службу в органах місцевого самоврядування”;

6) у Законі України “Про запобігання корупції” (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056; 2016 р., № 4, ст. 43):

а) у примітці до статті 56 слова та цифри “та посади, які частиною першою статті 14 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” віднесені до першої - третьої категорій” замінити словами “та посади Київського, Севастопольського міського голови, міських голів, голів районних, районних у містах, обласних рад, заступника міського голови - секретаря Київської міської ради, перших заступників, заступників голів обласних рад, секретарів міських рад, перших заступників, заступників міських голів, керуючих справами виконавчих апаратів обласних рад, керуючого справами секретаріату (апарату) Київської, Севастопольської міської ради”;

7) у Законі України “Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43):

а) у частину другу статті 39:

словосполучення “посадових осіб місцевого самоврядування” замінити на “службовців місцевого самоврядування”;

б) пункт 4 частини другої статті 46 викласти в такій редакції:

“4) час, що зараховується до стажу служби в органах місцевого самоврядування”.

в) у тексті закону слова “Єдиного порталу вакансій державної служби” в усіх відмінках замінити словами “Єдиного порталу вакансій публічної служби” у відповідному відмінку;

4. Виборні посадові особи та службовці місцевого самоврядування, які склали Присягу посадових осіб місцевого самоврядування до набрання чинності цим Законом, складають Присягу згідно з цим Законом у разі вступу на службу до органів місцевого самоврядування, які представляють інші територіальні громади, а сільські, селищні, міські голови, старости – також у разі їх переобрання на посаду.

5. Посадові особи місцевого самоврядування, які на день набрання чинності цим Законом займають посади посадових осіб місцевого самоврядування (службовців місцевого самоврядування), визначені відповідно до цього Закону, набувають статусу службовців місцевого самоврядування з дня набрання чинності цим Законом, крім посадових осіб місцевого самоврядування, визначених пунктом 6 цього розділу.

Посадові особи місцевого самоврядування, які на день набрання чинності цим Законом займають посади посадових осіб місцевого самоврядування (виборних посадових осіб місцевого самоврядування), визначені відповідно до цього Закону, набувають статусу виборних посадових осіб місцевого самоврядування з дня набрання чинності цим Законом.

6. З набранням чинності цим Законом керуючі справами (секретарі) виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних у місті рад, затверджені на посади відповідними радами, набувають повноважень керуючих справами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних у місті рад згідно з цим Законом. Такі керуючі справами до закінчення строку їх повноважень є виборними посадовими особами місцевого самоврядування і на них поширюються особливості проходження служби та її припинення, встановлені для заступників сільського, селищного, міського голови.

7. Дія пункту 3 частини другої статті 12 цього Закону не поширюється на службовців місцевого самоврядування, які до дня набрання чинності цим Законом набули статусу депутатів відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах, районних, обласних рад, до закінчення або досрокового припинення їх повноважень депутатів таких рад.

8. У разі неприпинення протягом 90 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом суміщення депутатом сільської, селищної, міської ради своєї діяльності з службою на посаді заступника сільського, селищного, міського голови, керуючого справами виконавчого комітету ради, його повноваження як депутата сільської, селищної, міської ради досроко припиняються в останній день зазначеного строку без прийняття рішення відповідної ради.

Рада невідкладно інформує відповідну територіальну виборчу комісію про досркове припинення повноважень депутата ради.

9. У разі неприпинення протягом 90 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом суміщення депутатом районної у місті ради своєї діяльності із службою на посаді керуючого справами виконавчого комітету ради його повноваження як депутата районної у місті ради досроко припиняються в останній день зазначеного строку без прийняття рішення відповідної ради.

Рада невідкладно інформує відповідну територіальну виборчу комісію про досркове припинення повноважень депутата ради.

10. Службовець місцевого самоврядування, який згідно з цим Законом не може бути членом політичної партії, у разі наявності такого членства зобов'язаний протягом 20 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом припинити або зупинити своє членство в політичній партії.

11. До затвердження схем посадових окладів службовців місцевого самоврядування, визначення розмірів надбавок за ранги службовців місцевого самоврядування та посадових окладів виборних посадових осіб місцевого самоврядування відповідно до цього Закону для зазначених працівників зберігаються умови оплати праці, що діяли до дня набрання чинності цим Законом.

Умови оплати праці працівників органів місцевого самоврядування, які на день набрання чинності цим Законом є посадовими особами місцевого самоврядування і згідно з цим Законом не є виборними посадовими особами або

службовцями місцевого самоврядування, не можуть передбачати зменшення розміру їхньої заробітної плати.

12. За виборними посадовими особами та службовцями місцевого самоврядування, які відповідно до статті 21 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175 із наступними змінами) набули право на отримання додаткових оплачуваних відпусток більшої тривалості, ніж передбачено частиною четвертою статті 54 цього Закону, така тривалість додаткових відпусток зберігається після набрання чинності цим Законом.

13. Стаж служби в органах місцевого самоврядування за періоди роботи (служби) до дня набрання чинності цим Законом обчислюється у порядку та на умовах, установлених чинним на той час законодавством.

До стажу служби в органах місцевого самоврядування зараховується час перебування на посадах, передбачених пунктом 3 частини другої статті 44 цього Закону, з 1 травня 2016 року до дня набрання чинності цим Законом.

14. Виборні посадові особи та службовці місцевого самоврядування, які на день набрання чинності цим Законом є посадовими особами місцевого самоврядування та мають не менш як 10 років стажу на посадах, віднесеніх до відповідних категорій посад в органах місцевого самоврядування, визначених статтею 14 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175 із наступними змінами) та актами Кабінету Міністрів України, та/або державної служби мають право на призначення пенсії відповідно до статті 37 Закону України “Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами) у порядку, визначеному для осіб, які мають не менш як 20 років стажу роботи на посадах, віднесеніх до категорій посад державних службовців.

15. Для осіб, які на день набрання чинності цим Законом мають не менш як 20 років стажу на посадах, віднесеніх до відповідних категорій посад в органах місцевого самоврядування, визначених статтею 14 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175 із наступними змінами) та актами Кабінету Міністрів України, та/або державної служби зберігається право на призначення пенсії відповідно до статті 37 Закону України “Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами) у порядку, визначеному для осіб, які мають не менш як 20 років стажу роботи на посадах, віднесеніх до категорій посад державних службовців.

16. Особам, яким присвоєно ранги посадових осіб місцевого самоврядування відповідно до Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175 із наступними змінами), ранг згідно з цим Законом присвоюються:

- 1) на день набрання чинності цим Законом – службовцям місцевого самоврядування;

2) на день призначення на посаду службовця місцевого самоврядування – іншим особам.

Ранги присвоюються зазначеним службовцям місцевого самоврядування у такому порядку:

1) якщо до дня набрання чинності цим Законом службовець місцевого самоврядування займав посаду, що належить до більш високої категорії посад згідно з цим Законом, йому присвоюється ранг у межах такої категорії посад службовців місцевого самоврядування з урахуванням його стажу служби на такій посаді, необхідного для присвоєння чергового рангу відповідно до абзацу першого частини шостої статті 36 цього Закону;

2) якщо до дня набрання чинності цим Законом службовець місцевого самоврядування займав посаду виборної посадової особи місцевого самоврядування, йому присвоюється ранг відповідно до абзацу другого частини п'ятої статті 36 цього Закону;

3) в інших випадках службовцю місцевого самоврядування присвоюється ранг у межах категорії посад, до якої належить його посада в органі місцевого самоврядування, з урахуванням його стажу служби на посадах відповідної категорії, необхідного для присвоєння чергового рангу відповідно до абзацу першого частини шостої статті 36 цього Закону.

Особам, яким присвоено ранги державних службовців відповідно до Закону України “Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 491), при призначенні на посади службовців місцевого самоврядування присвоюються ранги на рівні рангів державних службовців відповідно до Закону України “Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43), яким за законодавством про державну службу відповідають їхні ранги, крім випадків, коли згідно з цим Законом відповідні посади передбачають присвоєння більш високого рангу службовця місцевого самоврядування.

17. Установити, що розміщення розпорядження (наказу) про оголошення конкурсу та умови його проведення, оприлюднення інформації про результати конкурсу або відсутність переможця конкурсу на Єдиному порталі вакансій публічної служби здійснюються після початку функціонування відповідної компоненти програмно-технічного забезпечення такого порталу, про що видається наказ центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

З моменту набрання чинності цим Законом до початку функціонування Єдиного порталу вакансій публічної служби розміщення розпорядження (наказу) про оголошення конкурсу та умови його проведення, оприлюднення інформації про результати конкурсу або відсутність переможця конкурсу здійснюється через офіційний вебсайт відповідної сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради, а в разі його відсутності в сільської, селищної, міської, районної у місті ради – на офіційному вебсайті відповідної районної,

обласної, міської ради відповідно до цього Закону та Порядку проведення конкурсу.

18. Кабінету Міністрів України:

- 1) забезпечити прийняття та набрання чинності одночасно з набранням чинності цим Законом нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;
- 2) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Григорій Суркіс". The signature is written in a cursive style with a horizontal line underneath it.